

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı

ÇOCUK GELİŞİMİ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN
ANNELERİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARININ
İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Vesile Nazlı TOPÇAK

Danışman

Prof. Dr. Makbule Meziyet ARI

İstanbul - 2023

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı	Vesile Nazlı TOPÇAK
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Adı	Çocuk Gelişimi Eğitimi Alan ve Almayan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi
Enstitü	İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı	Çocuk Gelişimi
Tezin Türü	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	23.06.2023
Sayfa Sayısı	93
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Makbule Meziyet ARI
Dizin Terimleri	Çocuk Gelişimi, Anne, Çocuk Yetiştirme Tutumları
Türkçe Özet	Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının çeşitli demografik değişkenlere göre incelenerek, iki grup arasındaki benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulması amaçlanmıştır.
Dağıtım Listesi	1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne 2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Vesile Nazlı TOPÇAK

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı

ÇOCUK GELİŞİMİ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN
ANNELERİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARININ
İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Vesile Nazlı TOPÇAK

Danışman

Prof. Dr. Makbule Meziyet ARI

İstanbul - 2023

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Vesile Nazlı TOPÇAK

.../.../2023

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Vesile Nazlı TOPÇAK'ın Çocuk Gelişimi Eğitimi Alan ve Almayan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Çocuk Gelişimi anabilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Nurten ELKİN

Üye

Prof. Dr. Makbule Meziyet ARI

(Danışman)

Üye

Doç. Dr. Erhan ALABAY

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 2023

imzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Annelik beraberinde birçok sorumluluğu, yeni rolleri ve bir değişim sürecini getiren kritik bir geçiş dönemidir. Annelik rolü ve buna bağlı olarak çocuk yetiştirme davranışları bazı faktörlerden etkilenebilmektedir. Bu faktörlerden birisi çocuk gelişimi ile ilgili bilgi durumu olarak değerlendirilebilir. Bu kapsamda bu araştırmanın amacı, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının çeşitli demografik değişkenlere göre incelenerek, iki grup arasındaki benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulmasıdır.

Araştırmada, ölçüt örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemi ile belirlenen 52 çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anne ve 51 çocuk gelişimi alanında eğitim almayan anne olmak üzere toplam 103 anneye ulaşılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ve Kılınç (2011) tarafından geliştirilen “Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21 Paket Programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu için çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınmıştır. Verilerin dağılımı doğrultusunda parametrik ve parametrik olmayan istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca verilerin güvenilirliği bağlamında Croanbach Alpha İç Tutarlık Katsayısı ölçeklerin geneli ve alt boyutları için hesaplanmıştır. Verilerin analizinde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, Pearson Correlation testi, tek yönlü varyans analizi, Post-Hoc test istatistikleri testlerinden yararlanılmıştır.

Sonuç olarak çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumları arasında, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Tüm sosyo-demografik değişkenlere göre demokratik ve koruyucu tutum puanları çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerde daha yüksek olurken, otoriter ve aşırı hoşgörülü tutum puanlarının ise çocuk gelişimi alanında eğitim almayan annelerde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu kapsamda genç annelerin daha ileri yaşlardaki annelere göre, bir çocuk sahibi annelerin birden fazla çocuk sahibi annelere göre, küçük çocuk sahibi annelerin büyük çocuk sahibi annelere göre, kız çocuk sahibi annelerin erkek çocuk sahibi annelere göre, şimdiki çocuğu üçüncü ve daha sonraki çocuğu olan annelerin şimdiki çocuğu

bir veya ikinci çocuğu olan annelere göre, çocuğuna kendisi bakım veren annelerin çocuğuna bakımda destek alan annelere göre çocuk yetiştirme tutumlarının anlamlı seviyede farklılaştığı görölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk gelişimi, çocuk gelişimi mezunu anneler, çocuk yetiştirme tutumu

SUMMARY

Motherhood is a critical transition period that brings with it many responsibilities, new roles and a process of change. The role of motherhood and, accordingly, child-rearing behaviors can be affected by some factors. One of these factors can be considered as the state of knowledge about child development. In this context, the aim of this study is to examine the child-rearing attitudes of mothers who received undergraduate education in the field of child development and mothers who did not receive undergraduate education in the field of child development, according to various demographic variables, and to reveal the similarities and differences between the two groups.

In the study, a total of 103 mothers were reached, 52 of whom were educated at undergraduate level in the field of child development and 51 mothers who did not receive undergraduate education in the field of child development, determined by criterion sampling and snowball sampling method. Research data were collected through the "Personal Information Form" developed by the researcher and the "Child Raising Attitude Scale" developed by Kılınç (2011). SPSS 21 Package Program was used in the analysis of the data. Skewness and kurtosis values were taken into account for the data to be suitable for normal distribution. Parametric and non-parametric statistical analyzes were carried out in line with the distribution of the data. In addition, in the context of the reliability of the data, the Croanbach Alpha Internal Consistency Coefficient was calculated for the overall and sub-dimensions of the scales. In the analysis of the data, frequency, arithmetic mean, standard deviation, t-test, Pearson Correlation test, one-way analysis of variance, Post-Hoc test statistics tests were used.

As a result, it is seen that there is a significant relationship between the child-rearing attitudes of mothers who received undergraduate education in the field of child development and those who did not receive undergraduate education in the field of child development, in favor of mothers who received undergraduate education in the field of child development. According to all socio-demographic variables, while democratic and protective attitude scores were higher in mothers who received undergraduate education in child development, it was concluded that authoritarian and overly tolerant attitude scores were higher in mothers who did not receive undergraduate education in child development. In this context it is seen that the child-

rearing attitudes of young mothers compared to older mothers, mothers with one child compared to mothers with more than one child, mothers with young children compared to mothers with older children, mothers with daughters compared to mothers with sons, mothers with a third or subsequent child of their current child compared to mothers with one or a second child of their current child, mothers who take care of their children compared to mothers who take care of their children differ significantly.

Keywords: Child development, mothers who graduated from child development, child rearing attitude

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
EKLER LİSTESİ	ix
ÖNSÖZ.....	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK GELİŞİMİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

1.1. Çocuk Gelişiminin Kavramsal Çerçevesi	5
1.2. Çocuk Gelişimi Kavramının Gelişimi.....	7
1.3. Yirminci Yüzyıl Öncesi Çocuk Gelişimi Kavramları ve Kuramlara Katkıları.....	9
1.4. Çocuk Yetiştirme Tutumları	11
1.4.1 Demokratik Tutum.....	11
1.4.2 Koruyucu Tutum.....	11
1.4.3 Otoriter Tutum	12
1.4.4 Aşırı Hoşgörülü Tutum.....	13

İKİNCİ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Gereç ve Yöntem.....	14
2.2. Çalışma Grubu	14
2.3. Veri Toplama Aracı ve Veri Toplama Süreci	15
2.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	15
2.3.2. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği.....	15
2.4. Araştırmanın Varsayımları Ve Sınırlılıkları.....	16
2.5. Araştırma Soruları Ve Hipotezleri	17
2.6. Verilerin Analizi.....	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Demografik Değişkenlerle İlgili Bulgular	20
3.2. Ölçek Puanına Yönelik Normallik Testi Sonuçları.....	21
3.3. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Eğitim Durumu	

Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	23
3.4. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Mesleki Görev Süresi Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	24
3.5. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Yaş Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	25
3.6. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	28
3.7. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuklarının Yaşı Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	30
3.8. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuklarının Cinsiyeti Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	33
3.9. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Şu Anki Çocuklarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	35
3.10. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuğun Bakım Durumu Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	38
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
KAYNAKÇA	56
EKLER.....	66

KISALTMALAR

%	:	Yüzde
H	:	Hipotez
M	:	Ortalama
n	:	Sayı
s	:	Sayfa
SS	:	Standart Sapma
TC	:	Türkiye Cumhuriyeti

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Demografik Değişkenlere Yönelik Bulgular	20
Tablo 2. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyutlarına Ait Basıklık (Kurtosis) Ve Çarpıklık (Skewness) Değerleri	21
Tablo 3. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğine Ait Normallik Testi Değerleri.....	22
Tablo 4. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğine ve Alt Ölçeklerine Ait Güvenirlik Analizi Sonuçları	22
Tablo 5. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular.....	23
Tablo 6. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Mesleki Görev Süresi Değişkenine Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular.....	24
Tablo 7. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Yaş Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular.....	26
Tablo 8. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular.....	28
Tablo 9. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuklarının Yaşı Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular.....	31
Tablo 10. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuklarının Cinsiyeti Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular.....	33
Tablo 11. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Şu Anki Çocuklarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular.....	35
Tablo 12. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuğun Bakım Durumu Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Yönelik Bulgular	38

EKLER LİSTESİ

EK- A: Etik Kurul Onay Formu.....	66
EK- B: Kişisel Bilgi Formu ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği.....	67
EK- C: Ölçek İzni.....	77

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın yürütülmesi sırasında danışmanlığımı üstlenen akademik yolda bana ışık tutan, lisans eğitimimden, yüksek lisans eğitimime kadar her aşamada bilgisinden beslendiğim değerli hocam, tez danışmanım sayın Prof. Dr. Makbule Meziyet ARI'ya,

Hayatımın her alanında desteğini yanımda hissettiğim, bu yolda şevkle yürümemi sağlayan sevgili eşim Uğur TOPÇAK'a,

Beni ben yapan, çalışma azmini bana aşıl原因 ve haklarını ödeyemeyeceğim annem Nazmiye BASKIN ve babam Cemil BASKIN'a,

Her şart ve durumda destekçim olan canım ağabeyim Seyfi Cem BASKIN'a,

Ve yüksek lisans eğitimim sırasında kalbi atmaya başlayan, hayatımıza dahil olan, benimle sınavlara giren, güler yüzlü oğlum, en değerlim Teoman TOPÇAK'a sonsuz teşekkür ederim.

Vesile Nazlı TOPÇAK

GİRİŞ

Doğum sonrası dönemden itibaren, annelik kadınlar için bir geçiş süreci olarak kabul edilir, bu süreçte öğrenme ve uyum sağlama önemlidir. Anne olmak, bir kadın için sevinç verici bir deneyim olmasına rağmen, bir dizi sorumluluğu, yeni rolleri ve bir değişim sürecini beraberinde getiren kritik bir dönemdir (Deliktaş ve diğ., 2015). Deliktaş ve diğ. (2015) aktardığına göre, anne olmanın karar vermekle başladığını ve kadının bireysel imkanlarının annelik rolünün gelişimini etkilediğini belirtmektedir. Annelik rolünün kazanılması, annelik kimliğinin oluşumuyla birlikte annelik davranışlarının öğrenilmesini gerektiren; sosyal rollerin ve gelişimsel olarak davranış ve tutumların bir bileşimi olarak tanımlanmaktadır.

Bu nedenle, anne rolü ve çocuk yetiştirme davranışları, sahip olunan özellikler ve imkanlar gibi çeşitli faktörlerden etkilenebilir. Ebeveynlerin davranışlarını etkileyen bazı faktörler aile ortamı, ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili duyguları ve düşünceleri, çocuklarından beklentileri ve ebeveynlerin değer verdiği ve çocuklarında görmek istedikleri niteliklerdir (Özyürek ve diğ., 2016). Ek olarak, annenin aile, bireysellik, çocukluk deneyimleri ve kendi çocuğuyla ilgili inançları, annelik davranışlarını etkiler (Arendell, 2000). Annelerin tutum ve bakış açısı, çocuk yetiştirme süreci ve çocuk gelişimiyle ilgili bilgilerinden de etkilenir (Şanlı ve Öztürk, 2012).

Çocuk gelişimi konusunda annelere verilen eğitimlerin etkileriyle ilgili birçok araştırma, alan yazında bu ifadeyi desteklemektedir (Çelebi-Öncü ve Ünlüer, 2012; Nystul, 2010). Örneğin, Öğretir ve Demiriz (2009) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, annelerin çocuk gelişimi konusunda bilgilendirilmesini hedefleyen "Anne Ev Ziyareti Eğitim Programı"nın anne tutumları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu çalışma sonucunda, uygulanan programın annelerin demokratik tutumlarını artırdığı, otoriter, aşırı koruyucu ve tutarsız tutumlarında azalma sağladığı görülmüştür.

Benzer şekilde, Ersoy ve diğerlerinin (2014) yürütmüş olduğu, annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına ve ev ortamı düzenleme durumlarına "Aile Çocuk Eğitim Programı"nın etkisini inceledikleri çalışmalarının sonucu annelere verilen eğitimin, annelerin tutumları ile çocuk gelişimi ve eğitimi destekleyici bir ev çevresi oluşturabilme durumu üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu göstermiştir. Tönbul (2019)'ün anne eğitim programının annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına olan

etkisini incelediği çalışmanın sonucu da verilen eğitimin annelerin sıkı disiplin tutumlarının azalmasında etkili olduğunu göstermiştir.

Çocuk gelişimi alanıyla ilgili bilgi sahibi olmanın bu süreci en iyi şekilde yürütmeye önemli olacağı (Stevens, 1984) aşikâr olmakla birlikte; çocuk yetiştirme sürecinin doğası ve değişkenliği, gelişimsel sorunlar, problem davranışlar, gelişimde kritik dönemlerde yaşanan krizlerin yönetilmesi gibi birçok faktör bilgidan bağımsız olarak anneleri zorlayabilmektedir. Annelik içgüdüğü, çocuğun mizacı, aile yapısı, sosyal destek varlığı, eşler arası uyum, sosyoekonomik şartlar, sağlık durumları gibi birçok faktör ise bu zorluklarla baş etmede önemli görülmektedir. Bu süreçte gelişimsel olarak çocuğun tepkilerini ve davranışlarını bilmek, bu gibi zorluklarla baş etmede uygun tutum ve yaklaşımlar sergilemek sürecin daha kolay atlatılmasını sağlayacaktır (Tezel-Şahin ve Özbey, 2007). Bu kapsamda annelerin çocuk yetiştirme süreçleriyle ilgili profesyonel düzeyde destek hizmetinden faydalanması gerektiği vurgulanmaktadır (Yurtsever-Kılıçgün ve Kılıçkaya, 2016).

Çocuk yetiştirmede, gelişimle ilgili teorik bilginin uygulanabilirliği ve her bir çocuk ile ailesinin özelliklerine göre uyarlanabilirliği önemlidir. Bu noktada ise annelerin çocuk yetiştirme süreçlerinde zorlandıkları durumları, gelişimsel değerlendirme süreçleriyle birlikte bu uyarlamaları yapabilecek olan bir uzmana danışmaları, uzman desteği almaları daha verimli şekilde süreci yürütmelerinde önemli olacaktır. Ailelere çocuk yetiştirme sürecinde profesyonel düzeyde destek hizmeti veren meslek elemanlarından birisi, üniversitelerin dört yıllık Çocuk Gelişimi Lisans Programından mezun olan çocuk gelişimcilerdir (Tercan ve Yıldız-Bıçakcı, 2016). Çocuk gelişimciler; aileye veya bakım verene çocuk yetiştirme tutumları, gelişimsel destek önerileri, gelişimdeki risklere yönelik destekleyici öneriler, vb. konularda çocuk odaklı gelişimsel danışmanlık hizmeti veren, diğer uzmanlarla transdisipliner bir ekip çalışması yürüterek çocuğun gelişimini her açıdan destekleyen meslek elemanlarıdır (Akar-Gençer ve Yüksel, 2016; Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü, 2021).

Tüm bu bilgiler çerçevesinde, annelerin çocuk yetiştirme süreçleri ve deneyimleri ile ilgili alan yazında yapılmış çalışmalar gözden geçirildiğinde; annelerin çocuk yetiştirme süreciyle ilişkili olarak, çocuğun gelişimsel özellikleriyle de bağlantılı hangi konularda zorluklar yaşadıklarına ilişkin ulusal ve uluslararası alan

yazında yeterli çalışmaya rastlanamamıştır. Bu konuyla paralel yapılmış çalışmaların ise daha çok annelik deneyiminin genel çerçevede değerlendirilmesi (Akgöz-Aktaş ve Ebeoğlu-Duman, 2021; Gezer-Tuğrul, 2019; Paris ve Helson, 2002; Prikhidko ve Swank, 2018; Tuncer ve Avcı, 2018), özel durumlarla ilişkili olarak [özel gereksinimli çocuk anneleri, hasta ya da hastanede yatan çocukların anneleri, ergen anneler, vb.] annelerin yaşadıkları zorluklar ve gereksinimleri (Altındağ-Kumaş ve Sümer, 2019; Ehlers-Flint, 2002; Eldeniz-Çetin ve Sönmez, 2018; Kayfitz ve diğ., 2010; Nabavian ve diğ., 2021; Ngum Chi Watts ve diğ., 2015; Özberk ve diğ., 2021; Özbesler, 2008; Rzechowska ve Dacka, 2016; Safe ve diğ., 2012; Toy ve Kesici, 2020; Yazar, 2021), annelik rollerinin, davranışlarının ve genel olarak anneliğin nasıl algılandığı (Dudu-Karaman ve Doğan, 2018; Ex ve Janssens, 2000; Matthey, 2011; Sarıtaş ve Bozkurt, 2020), çocuk bakımına yönelik annenin zorlanma durumuyla ilgili genel görüşleri ve kendini nasıl değerlendirdiği, annenin öz yeterlilik algısı (Ballenski ve Cook, 1982; Darvill ve diğ., 2010; Engin ve Kuzlu-Ayyıldız, 2021; Polat, 2019; Reisz ve Jacobvitz, 2015), anne tutumları ve değişkenlerle ilişkisi ya da eğitim programlarının anne tutumlarına/davranışlarına etkisi (Şanlı ve Öztürk, 2012; Tönbul, 2019), çocuk yetiştirme uygulamaları (Gürsoy ve diğ., 2020; Lin ve Fu, 1990; Rao ve diğ., 2003; Uğur, 2018) gibi konularda çalışmalara rastlanmaktadır.

Ayrıca, çocuğun gelişimi ve annelik deneyimi ile bağlantılı olabilecek anne tutumları/davranışları, çocuk yetiştirme ile ilgili bilgi düzeyi, özyeterlik gibi konuların ise daha çok nicel araştırma yöntemleriyle ve daha yüzeysel olarak ele alınmış olduğu göze çarpmaktadır (Canatan ve diğ., 2020; Huang ve diğ., 2005; Kıvanç, 2020; Kurt ve Aslan, 2020; Stevens, 1984; Sullivan ve diğ., 2021; Şahinöz ve Bütün-Ayhan, 2020; Winter ve diğ., 2012).

Çocukların gelişimsel dönemlerine göre annelerin çocuklarının bakımı ya da yetiştirme süreçlerinde ne tür zorluklarla karşılaştıklarına yönelik nitel çalışma boyutunun ise yetersiz kalmış olduğu düşünülmektedir. Özellikle çocuk gelişimi ve eğitimi alanıyla ilgili lisans düzeyinde mesleki eğitim almış annelerin, annelik deneyimi hakkında ise bir çalışmaya rastlanamamıştır.

Ayrıca, Sullivan ve arkadaşları (2021) da ebeveynin özellikle çocuk gelişimi ile ilgili bilgisinin ebeveyn refahının çeşitli yönleriyle nasıl bir ilişkisi olduğunu inceleyen bir çalışmanın da bulunmadığına vurgu yapmıştır. Bu açılardan düşünüldüğünde;

çocuk yetiştirme süreçleriyle ilgili mesleki donanımı/bilgisi olan çocuk gelişimci annelerin ebeveyn refahını da etkileyebilen hangi durumlarda zorluklar yaşadıklarıyla ve mesleki bilgilerinin etkileriyle ilgili görüşlerine dair genel izlenim edinmek merak uyandıran bir çıkış noktası olmuştur. Çünkü, alan yazına bakıldığında ebeveynin çocuk gelişimi konusundaki bilgisinin depresif semptomlarıyla ilişkili olduğu ve daha fazla bilgi sahibi olmanın ise daha düşük semptomatoloji ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalardan bahsedilmektedir (Sullivan ve diğ., 2021). Buradan da hareketle çocuğun gelişimini ve yaşanan çatışmalı durumlarda uygun yaklaşım yollarını iyi bilen bir meslek elemanı olarak çocuk gelişimcilerin, kendi çocuk yetiştirme süreçlerini çok daha kolay yürütebilecekleri tahmin edilebilir. Ancak,

(1) ebeveynlik tutum ve davranışlarının içinde bulunan şartlardan etkilendiği, çocuk gelişiminin dinamik bir süreç olduğu (Öztürk-Ertem, 2017) ve bu süreçteki zorluklarla baş etmede içinde bulunulan şartların da etkili olabileceği,

(2) anneliğin bireysel bir durumdan ziyade toplumsal değer yargılarına ve kültürel etkilere göre de deneyimlendiği (Bozkurt, 2019; Burç, 2015; Mirabella, 2014),

(3) her kadının annelik deneyiminin eşsizliği ve bu eşsiz deneyimin anne, bebek ve çevre faktörlerinden etkilenebildiği (Barker-Dunbar ve Roberts, 2006; Deliktaş ve diğ., 2015) düşünüldüğünde çocuk gelişimci annelerin de çocuk yetiştirme süreçlerinde zorlanabilecekleri değerlendirilebilir. Bu kapsamda bu araştırmanın amacı, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında meslek lisesi, önlisans ve lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının çeşitli demografik değişkenlere göre incelenerek, iki grup arasındaki benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulmasıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK GELİŞİMİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle çocuk gelişimi kavramına ve gelişim süreçlerine odaklanılmakta ve çocuk gelişimi alanına bir temel oluşturulmaya çalışılmaktadır.

1.1. Çocuk Gelişiminin Kavramsal Çerçevesi

Gelişim, bireylerin yaşamları boyunca büyüme ve değişme şekli olarak görülebilir ve bu farklı alanlarda gerçekleşebilir. Biyolojik büyüme ve motor becerilerdeki gelişmeler gibi özellikleri içeren fiziksel gelişim; hafıza, akıl yürütme, problem çözme, hayal gücü, yaratıcılık ve dil gibi düşünce süreçlerindeki değişiklikleri ifade eden bilişsel gelişim; duygusal deneyim ve anlayıştaki değişikliklere odaklanıldığında duygusal gelişim ve kendimiz ve diğer insanlar hakkındaki anlayışımızdaki değişiklikleri ve başkalarıyla nasıl ilişki kurduğumuzu ifade eden sosyal gelişim gibi durumlar söz konusudur. Gelişimin farklı alanlara bölünmesi, gelişimin doğası hakkında kendi düşüncemizi organize etme noktasında faydalı olsa da, gelişimin kendisinin bütünsel bir süreç olduğunu ve her alanın diğerlerini etkilediğini ve onlardan etkilendiğini kabul etmek de önemlidir. Örneğin, bir çocuğun emekleme, uzanma ve kavrama gibi motor becerilerindeki gelişim (fiziksel gelişim), hem çevresini hem de bu ortamdaki nesneleri keşfetmesine olanak tanıyacak ve çevrelerini daha iyi anlamalarına (bilişsel gelişim) yol açacaktır. Gelişimdeki merkezi bir konu, doğaya karşı yetiştirme tartışmasıdır, başka bir deyişle, gelişimi şekillendirmede çevresel faktörlerin aksine biyolojik ve genetik faktörlerin oynadığı göreceli rollerdir (Bilgin 2007: Akt: Gül 2013).

Doğa, biyoloji ve genetiğin rolüne atıfta bulunur ve deneyimin ve diğer çevresel faktörlerin rolünü besler. Doğa konumunun savunucuları, gelişimi, ebeveynlerimizden miras kalan genetik olarak önceden belirlenmiş bir "plan"a göre ortaya çıkan fiziksel ve psikolojik değişimle birlikte bir olgunlaşma süreci olarak görürler. Yetiştirme bakış açısı, öğrenmenin bir sonucu olarak meydana gelen gelişimi görür. Hall (1883), doğanın gelişimdeki rolünün güçlü bir savunucusuydu ve evrim teorisinden çok fazla etkilendi. Bu, çocuk oyununun insan türünün evrimsel tarihini yansıtabilecek şekilde ortaya çıktığını savunduğu oyun teorisinde görülebilir. Hall için, çocuk oyunu esasen

bu tarihi canlandırıyor, örneğin bir bebek emeklemesi, insanların dört ayak üzerinde yürüdüğü insan evriminde bir noktayı yansıtıyordu. Öte yandan Watson (1930), çevresel deneyimlerin ve öğrenmenin en önemli olduğu görüşündeydi ve çevreyi herhangi bir çocuğun gelişimini şekillendirmek için kullanabileceğini iddia etti: Bana sağlıklı, iyi yapılı bir düzine çocuk ve onları içinde yetiştireceğim kendi özel dünyamı (çevreyi) verin. Onların yetenekleri, eğilimleri, meziyetleri, yatkınlıkları, atalarının ırkı ne olursa olsun, size onlardan her birini rastgele biçimde kendi seçeceğim mesleklerle göre doktor, avukat, sanatçı, tüccar, hatta dilenci ve hırsız olarak eğitmeyi garanti edeyim. (Watson, 1930, s. 104)

Günümüzde çoğu teorisyen, doğanın ve yetiştirmenin rolü konusunda katı bir pozisyon almamakta ve gelişimin her iki faktörün etkileşimi yoluyla gerçekleştiğini görmektedir. Örneğin, bebeklerin 'kolay' veya 'zor' olarak sınıflandırılabilir farklı mizaçlarla doğduğu yaygın olarak kabul edilmektedir ve her ikisinin de kalıtsal bir temeli olması muhtemeldir.

Bununla birlikte, Thomas ve Chess (1986) tarafından yapılan araştırma, bebekler tarafından alınan ebeveynliğin doğasının da uzun vadeli mizaç gelişiminde önemli olduğunu ve zor bir bebeğin mutlaka zor bir çocuk veya yetişkin haline gelmeyeceğini göstermiştir. Hassas bakım, çocuğun mizacını değiştirebilir. Bir başka ilginç konu, yetenek ve davranışların ne ölçüde yönlendirildiğidir (Waddington, 1975), başka bir deyişle, genetik faktörlerden güçlü bir şekilde etkilenir veya çevresel etkilere açıktır. Bebeklerde motor becerilerin gelişimi, tüm bebekler sonunda yuvarlanacak, nesnelere uzanacak, oturacak, emekleyecek ve yürüyeceğinden ve bu kalıbı değiştirmek için aşırı koşullar gerektireceğinden, güçlü bir şekilde kanalize edilmiş bir sürece örnek olacaktır. Öte yandan, mizaç ve zeka gibi kişilik özellikleri, genetik bir bileşene sahip olmakla birlikte, daha az güçlü bir şekilde kanalize edilmiş olarak görülür ve bebeğin yetiştirildiği çevre tarafından değiştirilebilir.

Gelişimin tartışmaya konu olan bir başka yönü de sürekli mi yoksa kesintili mi ilerlediğidir. Sürekli gelişim, zaman içinde kademeli fakat pürüzsüz bir değişim modeli anlamına gelir. Esasen, bebekler ve çocuklar yetişkinlerle aynı temel kapasitelere sahip olarak görülür ve olgun, yetişkin seviyelerine ulaşana kadar yeteneklerinin verimliliğinde ve karmaşıklığında değişiklikler meydana gelir. O halde değişim esasen niteliksel olarak niceldir. Çocukların boyu uzadıkça ve yaşlandıkça

daha hızlı koşabilmeleri gibi psikolojik özellikleri de aynı şekilde değişir, örneğin daha fazla hatırlayabilirler ve düşünce süreçleri daha karmaşık hale gelir.

1.2. Çocuk Gelişimi Kavramının Gelişimi

Çocuk gelişimiyle ilgili konularda bir teoriye ihtiyaç duyup duymadığımız tartışmalı bir konudur. Bazı kişiler, tüm psikolojinin istatistiksel verilere dayalı bir sağduyu olarak reddedilebileceğini savunmaktadır. Ancak, sağduyuya karşı dikkatli olmak için sadece dünyanın şekli hakkındaki görüşlerin tarihini düşünmek yeterlidir. Binlerce yıl boyunca dünyanın düz olduğu apaçık bir gerçek olarak kabul edilmişti ve sadece gözlemlerle açıklanmaktaydı. Bu nedenle, açık bir gerçeğin dahi uygun bir ihtiyatlılıkla ele alınması, doğa bilimlerindeki teorilerin gelişimine yol açmıştır (Smith, 2017).

Bu bağlamda, çocuk gelişimi bilimine ilişkin teorik yaklaşımların iki temel özelliğe dayandığı görülmektedir. İlk olarak, hipotezler test edilebilir olmalıdır. Bir ifade, bilimsel bir sistem içinde kabul edilecekse, tersini kanıtlama potansiyeline sahip olmalıdır. Bu, "İstisna olasılığı kuralı destekler" ifadesinin aslında daha doğru bir ifade olduğunu belirtir (Johnson, 2014). İkinci olarak, gözlemlenen fenomenler tekrarlanabilir olmalıdır. Doğa bilimlerinde çalışan bir araştırmacı, çalışmasının başka bir kişi tarafından tekrarlanabilecek şekilde tanımlanmasını sağlamalıdır. Tekrarlanabilirlik ilkesi, genel yasaların ortaya çıkmasına yol açan deneylerin yapılabilmesini sağlayan bir arayışı temsil eder (Watts, 2018).

Çocuk gelişimi bilimi, bu titiz yaklaşıma tam olarak uygun olmasa da, nitelikli bir şekilde evet yanıtını gerektiren bir alandır. Kişiler kesinlikle test edilebilir ve tutarlı ifadeler ortaya koyabilirler. Deneyler veya diğer araştırmalar yapılarak bu ifadelerin başkaları tarafından tekrarlanmasına izin verilebilir (Rutter, 2011). Bununla birlikte, çocuk psikolojisi ve dolayısıyla çocuk gelişimi, bazı yönleriyle bu titiz yaklaşıma daha az uygun olabilir. Psikanalitik psikoloji okulunun çalışmaları, bazı yorumcular tarafından bilimsel sınırların ötesine geçtiği için test edilemez ifadeler içerdiği eleştirilerine maruz kalmıştır. Test edilemeyen teoriler reddedilse bile, kişi diğer birkaç teori arasında seçim yapmak zorunda kalır (Thompson, 2016).

Kabul edilebilir bir teori, olaylar için açıklamalar sunmalıdır. Açıklamalar ve değerlendirmeler arasında bir ayrım yaparken, mantıksal bir sorun ortaya çıkabilir. Örneğin, bir kelime edinim tablosu, bir çocuğun yaşının bir fonksiyonu olarak

düşünülebilir. Bu tablo, bir çocuğun belirli bir yaşta kaç kelimeye sahip olabileceğini açıklıyor mu yoksa sadece tanımlıyor mu? Bu tür ayrımlar genellikle yetersiz olup, daha da önemlisi, bir teorinin doğru bir şekilde tahmin yapma yeteneğine sahip olup olmadığına dair ikinci bir noktayı oluşturur. Bir teorinin öngörücü gücü, bazıları tarafından merkezi olarak görülür. Burada tahmin, geleceği kristal küre gibi önceden tahmin etmekle ilgili değildir; gözlemlenebilir verileri bir teori çerçevesinde kullanarak diğer gözlemlenebilir fenomenlerin oluşumunu tahmin etmeyi amaçlar. Örneğin, daha önce annesinden hiç ayrılmamış üç yaşındaki bir çocuğu alıp ziyaretleri kısıtlayan bir hastaneye yatırmanız durumunda, gözlemlenen veriler yaş ve deneyimle ilgilidir. Bağlanma teorisi kullanılarak, bu deneyimin çocuğu üzmesi ve sıkıntı belirtileri göstermesi tahmin edilebilir. Bu tahmin test edilebilir. Her durumda doğrulanması mümkün olmayabilir çünkü insanlar o kadar karmaşıktır ki, bu tür tahminlerin yüzde 100 doğru olması beklenmez. Bunun yerine, tahminin geçerliliğiyle ilgili olasılıklardan bahsedebiliriz. Bir teori, henüz doğru olmadığı bilinen bir şeyi öngördüğünde, sadece onları doğrulamaktan ziyade tahminler ürettiğinde daha güçlü hale gelir. Örneğin, Piaget teorisi, çocukların öğrenme yetenekleri hakkında birçok hipotez ortaya koyabilmemize izin verir (Siegler, 2018). Son olarak teori çürütülebilir olmalıdır; Test edilebilir hipotezlerle ilgili bu nokta yukarıda zaten belirtilmişti ve teori kendini bilimsel olarak kabul edecekse, diğer herhangi bir alan için olduğu kadar çocuk gelişimi için de geçerlidir.

Son olarak, bir teori açık bir şekilde ifade edilmelidir. Sadece temel teori açıkça ifade edilirse, söylenenleri test etmek için deneyler yapılabilir. Dilin netliği, işlem tanımlarına yol açar ve bu da bir araştırmacının diğerinin tam olarak ne anlama geldiğini bilmesi için yeterince açık olan operasyonel tanımlar anlamına gelir. (Woodward, 2017).

Sonuç olarak, çocuk gelişimi bilimi için de geçerli olan bir teorinin çürütülebilir olması gerekmektedir. Bu nokta, yukarıda bahsedilen test edilebilir hipotezlerle ilgili bir noktadır ve bir teorinin bilimsel olarak kabul edilmesi için herhangi bir alanda olduğu gibi çocuk gelişimi alanı için de geçerlidir (Harris, 2014).

1.3. Yirminci Yüzyıl Öncesi Çocuk Gelişimi Kavramları ve Kuramlara Katkıları

Bugün bildiğimiz şekliyle bilim, on dokuzuncu yüzyılda genişlemiştir. O zamandan önce çocuklarla ilgili çoğu kavram dini öğretimden türetilmiştir. Çocukların neden belirli bir şekilde davrandıklarını merak etmek için çok az düşünce harcanmış, daha çok onları disipline etmenin ve karakterlerini şekillendirmenin yolları bulunmaya çalışılmıştır. Lloyd de Mauser, *The History of Childhood*'da (Souvenir Press, 1974), durumu şöyle ifade eder: 'Çocukluğun tarihi, daha yeni uyanmaya başladığımız bir kabustur. Tarihte daha geriye gidildikçe çocukluk düzeyi düşer ve çocukların öldürülme, terk edilme, dövülme, terörize edilme ve cinsel istismara uğrama olasılıkları artar.' Ama sonunda düşünceler, çocukların nasıl büyümeleri gerektiği yerine nasıl büyüdükleri ile ilgili konulara yönelir.

Alana önemli bir katkı, Belçikalı matematikçi ve astronom Lambert Quetelet tarafından 1859 yılında yayımlanan "On Man and the Development of His Faculties" adlı eseriyle sağlanmıştır. Darwin'in ve Gregor Mendel'in çalışmaları, insanların çevresel faktörlerden ve kalıttan etkilendiği düşüncesinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu iki teorik bakış açısı sürekli araştırmalar üreten önemli perspektifler olarak kabul edilmektedir. Darwinci teorinin bir dalı olan ontogeni, filogeniyi özetlediği düşüncesini öne sürmüş ve bu düşünce özellikle 19. yüzyılda popüler olmuştur. Bu görüşe destek olarak, insan fetüsünün diğer memeliler gibi geliştiğine dair gözlemler sunulmuş olsa da, bu genellemeyi uluslararası düzeyde basitleştirici bir yaklaşım olarak değerlendirmekteyiz. Günümüzde, çok az psikolog, çocukların erken dönem teorisyenlerinin öne sürdüğü gibi hayvan benzeri davranış aşamalarından geçmeleri gerektiği fikrine katılmaktadır, aksine çocukların daha sonra iyi uyum sağlamak için bu aşamaları deneyimlemelerinin gerekli olduğunu düşünen az sayıda uzman bulunmaktadır.

On dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru, ilk İngiliz gelişim psikoloğu olarak bilinen Francis Galton, 1884 Londra Fuarı'nda yaklaşık 10.000 ziyaretçinin ölçümlerini kontrol etmiştir. Galton, bu verileri manipüle etmek için korelasyon dahil olmak üzere çeşitli istatistiksel teknikler geliştirmiştir. Bu dönemde, o zamandan beri yaşanan teori patlaması için gereken temel araçlar oluşturulmuştur. Asimilasyon kavramı, organizmanın mevcut mekanizmalarıyla yeni sorunlarla nasıl başa çıkabileceğini açıklamak için kullanılır. Uyum ise organizmanın mevcut sistemiyle

başa çıkamayacağı yeni sorunlarla karşılaşması durumunda değiştiği bir süreçtir. Bu iki kavram birbirini tamamlayan süreçler olarak görülmelidir. Daha karmaşık bir düzeyde, bu iki sürecin sıralaması da düşünülebilir. Örneğin, A.L. Baldwin, "Çocuk Gelişimi Teorileri" adlı kitabında (John Wiley, 1967), bu bölümde ağırlıklı olarak yararlanılan bir örnek sunmaktadır. Baldwin'ın örneği, nesneleri kavrama şemasıyla ilgilidir. Örneğin, sekiz aylık bir çocuk belirli nesneleri kavrayabilir, ancak çok küçük veya çok büyük olanları kavrayamaz. Nesnenin diğer boyutlarına yönelik kavrama yeteneği, uyum süreci olarak görülebilir. Ancak uyum gerçekleşmeden önce, nesnenin bir şekilde kavranabilir görünmesi gerekmektedir, yani uyum gerçekleşmeden önce şema nesneyi bir dereceye kadar özümsemelidir. Bu süreç, Piaget'nin çalışmaları için çok merkezi bir öneme sahiptir ve öğrencilerin çalışmalarında sıklıkla zorluk yaşamaları nedeniyle bazen reddedilebilir veya eleştirilebilir.

Motivasyonu açıklamanın bir yolunu bulmak da aslında bu kavramı tanımlamada önemli bir parametredir. Eğer bir şey ya çok kolay ya da çok zorsa, uyum sağlama olasılığı yoktur, organizma vazgeçecektir. Gerekli olan, yeni durumun başlangıçta bir miktar asimilasyona izin verecek kadar yeterince tanınabilir, ancak aynı zamanda uyumu en üst düzeye çıkarmak için yeterince yeni olmasıdır. Piaget'nin çalışmasının eğitim teorisi üzerinde böylesine bir etkiye sahip olmasına yol açan bu türden bir akıl yürütmedir. Gelişim aşamaları, çocuğun anlayışının belirli aşamalardan geçtiğini nasıl gördüğünü ayrıntılı olarak ele alan Piaget teorisinde önemli bir rol oynar. Burada, Piaget'in, gelişimi sürekli olarak algılamasına rağmen, bunun yenidoğandan tam olgunluğa kadar basit, doğrusal bir yol olduğu anlamına gelmediğine dikkat edilmelidir. Aksine, belirli zamanlardaki davranışların altında belirli yapılar vardır, bu nedenle bir çocuğun o anda yapabileceklerine göre belirli bir aşamada olduğu ileri sürülebilir. Bu yapılar sırayla geliştirilir, her biri bir öncekinin üzerine inşa edilir (Özdemir, Özdemir, Kadak ve Nasıroğlu, 2012).

Bunun sonucunda, mesleki bilgi ve annelik sürecinin getirdiği deneyim durumunun birbiri üzerindeki etkisini kısmen görebilmek ve genel bir izlenim elde edebilmek hedeflenmektedir. Elde edilecek bulgular dahilinde, çocuk yetiştirme sürecinde çocuk gelişimci anneler ile diğer annelerin zorlandıkları ortak noktalar üzerinde düşünülmesi ve ailelere verilecek danışmanlık sürecinde bu ortak zorlukların da göz önüne alınarak ailelerin daha gerçekçi bakış açılarıyla yönlendirilmesinde bir öngörü sunulabilmesi önemsenmektedir.

1.4. Çocuk Yetiştirme Tutumları

Çocuk yetiştirme tutumları, ebeveynlerin çocuklarını nasıl yetiştirdiği ve onlara nasıl rehberlik ettiği konusunda temel yaklaşımları ifade eder. Bu tutumlar, çocukların davranışlarını ve gelişimini etkileyebilir. Çocukların sağlıklı ve güvenli bir ortamda büyümeleri, onların gelişimi ve refahı için hayati öneme sahiptir. Bu noktada, ebeveynlerin ve bakıcıların çocuk yetiştirme tutumları büyük bir rol oynamaktadır. Koruyucu tutum, çocukların güvenliğini sağlamak, psikososyal gelişimlerini desteklemek ve olumsuz yaşam koşullarına karşı korumak amacıyla ebeveynler tarafından benimsenen bir yaklaşım olarak tanımlanabilir. Araştırmalar, çocuk yetiştirme tutumlarının çocukların duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimine büyük ölçüde etkisi olduğunu göstermektedir (Baumrind, 1991). Bu çalışmada, dört temel çocuk yetiştirme tutumu olan demokratik, koruyucu, otoriter ve aşırı hoşgörölü tutumlar üzerinde durulacak ve bu tutumların çocukların gelişimi üzerindeki etkileri tartışılacaktır.

1.4.1. Demokratik tutum

Demokratik tutum, çocuğun özerkliğini desteklemeyi ve bireysel düşünce ve karar verme becerilerini teşvik etmeyi amaçlar. Ebeveynler, çocuklarının fikirlerini dinler, onlara saygı gösterir ve onları kararlara katılım konusunda teşvik eder. Bu tutumda ebeveynler, çocuklarının sorumluluk almasını ve bağımsızlık geliştirmesini teşvik ederken, sınırlar ve kurallar koymayı da ihmal etmezler. Demokratik tutum, çocuğun özgüvenini ve sosyal becerilerini artırırken, problem çözme ve iletişim becerilerini de geliştirmesine yardımcı olur (Baumrind, 1991).

1.4.2. Koruyucu tutum

Koruyucu tutum, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak, güvenli bir bağlanma ilişkisi geliştirmek, destek ve sınırlar sağlamak gibi çeşitli özellikleri içerir. Ebeveynlerin koruyucu tutumu, çocuğun duygusal ve fiziksel sağlığını koruma, stresli durumlarla baş etme becerilerini geliştirme ve olumsuz etkilere karşı koruma gibi hedefleri içermektedir. Çocuk yetiştirme tutumlarından koruyucu tutumun benimsenmesi, çocukların olumlu gelişimini ve refahını desteklemektedir. Araştırmalar, koruyucu tutumun çocuklarda daha iyi psikososyal işlevsellik, düşük stres düzeyleri, artan özgüven ve duygusal denge gibi olumlu sonuçlarla ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, koruyucu tutumun çocukların riskli davranışlardan

kaçınmasını, akademik başarısını artırmasını ve sağlıklı sosyal ilişkiler kurmasını desteklediği bulunmuştur. Çocuk yetiştirme tutumlarından koruyucu tutumun oluşturulmasında çeşitli faktörler etkilidir. Ebeveynlerin özgüveni, eğitim düzeyi, duygusal bağlanma kalitesi, sosyal destek sistemleri ve çocuğun yaşam koşulları gibi etkenler koruyucu tutumun şekillenmesinde rol oynar. Ayrıca, toplumun sosyal politikaları, çocuk refahıyla ilgili programlar ve destek sistemleri de koruyucu tutumu etkileyen önemli faktörlerdir (UNICEF, 2009).

Çocuk yetiştirme tutumlarından koruyucu tutum, çocukların güvenliği, sağlığı ve gelişimi için kritik öneme sahip bir yaklaşımdır. Ebeveynlerin ve bakıcıların koruyucu tutumu, çocukların psikososyal işlevselliğini, duygusal sağlığını ve refahını destekler. Bu makale, koruyucu tutumun tanımını, etkilerini ve oluşturulmasında rol oynayan faktörleri ele almış ve bu konuda yapılmış bazı önemli araştırmalara atıfta bulunmuştur. Çocuk yetiştirme sürecinde koruyucu tutumun teşvik edilmesi, çocukların sağlıklı ve mutlu bir şekilde büyümesine katkıda bulunabilir (Shonkoff & Garner, 2012).

1.4.3. Otoriter tutum

Çocukların sağlıklı ve dengeli bir şekilde gelişmeleri, ebeveynlerin ve bakıcıların tutumlarına bağlıdır. Çocuk yetiştirme tutumlarından biri olan otoriter tutum, disiplin, kurallar ve otoriteye dayalı bir yaklaşımı ifade eder. Otoriter tutum, ebeveynlerin otorite ve kontrolünü vurgulayan bir yaklaşımdır. Otoriter ebeveynler, sıkı kurallar ve disiplin uygulamasıyla çocuğun davranışlarını kontrol etmeye çalışır. Bu tutumda, otorite ve kararlar ebeveynlerin elindedir ve çocuğun görüşleri ve duygusal ihtiyaçları genellikle önemsiz görülebilir. Otoriter tutum, çocukların gelişimi üzerinde çeşitli etkilere sahip olabilir. Araştırmalar, otoriter tutumun çocuklarda düşük özgüven, düşük öz-saygı, içsel anksiyete, depresyon ve sosyal uyum sorunlarına yol açabileceğini göstermektedir (Maccoby & Martin, 1983). Ayrıca, bu tutumun çocukların bağımsızlık gelişimini ve problem çözme becerilerini olumsuz etkileyebileceği de belirtilmektedir. Otoriter tutumun oluşumunda çeşitli faktörler etkilidir. Ayrıca, kültürel ve toplumsal faktörler, ebeveynlerin yaşam koşulları, stres düzeyleri ve eğitim düzeyleri de otoriter tutumu etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Darling & Steinberg, 1993).

1.4.4. Aşırı hoşgörölü tutum

Çocukların sağlıklı ve dengeli bir şekilde gelişmeleri, ebeveynlerin ve bakıcıların tutumlarına bağlıdır. Çocuk yetiştirme tutumlarından biri olan aşırı hoşgörölü tutum, disiplin ve sınırları belirsizleştirerek çocuğun her istediğini yapmasına izin veren bir yaklaşımı ifade eder. Aşırı hoşgörölü tutum, ebeveynlerin çocuklarının her isteğini yerine getirme eğiliminde olmalarını ve disiplini gevşetmelerini ifade eder. Bu tutumda, sınırlar ve kurallar belirsizleşir ve çocuğun davranışlarına sınırsız bir özgürlük tanınır (Roberts & Strayer, 1987). Ebeveynlerin çocuğunun her istediğini karşılama, ceza veya sonuçlar belirlemede zayıf olma gibi özellikler aşırı hoşgörölü tutuma işaret eder. Aşırı hoşgörölü tutum, çocukların gelişimi üzerinde olumsuz etkilere sahip olabilir. Araştırmalar, aşırı hoşgörölü tutumun çocuklarda düşük öz disiplin, düşük sorumluluk hissi, düşük akademik başarı, düşük öz kontrole sahip olma ve sosyal uyum sorunları gibi sonuçlarla ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, aşırı hoşgörölü tutumun çocuklarda düşük özgüven ve düşük stres toleransı gibi sorunlara yol açabileceği de belirtilmektedir. Aşırı hoşgörölü tutumun oluşumunda çeşitli faktörler etkilidir. Araştırmalar, ebeveynlerin kendi yetiştirilme tarzlarının aşırı hoşgörölü tutumu şekillendirmede önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Smetana & Daddis, 2002).

Çocuk yetiştirme tutumlarından aşırı hoşgörölü tutum, sınırları belirsizleştirerek çocuğun her istediğini yapmasına izin veren bir yaklaşımdır. Aşırı hoşgörölü tutumun çocuklar üzerinde düşük öz disiplin, düşük sorumluluk hissi, düşük akademik başarı ve sosyal uyum sorunları gibi olumsuz etkileri olduğu bulunmuştur. Bu makale, aşırı hoşgörölü tutumun tanımını, etkilerini ve oluşumunda rol oynayan faktörleri ele almış ve bu konuda yapılmış bazı önemli araştırmalara atıfta bulunmuştur. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme sürecinde daha dengeli ve adil bir tutum benimsemesi, çocukların sağlıklı ve dengeli bir şekilde gelişimini desteklemek açısından önemlidir (Maccoby & Martin, 1983).

İKİNCİ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Gereç ve Yöntem

Çalışmada, değişkenler ve durumlar arasındaki ilişkiyi test etmek amacı ile nicel araştırma yöntemleri ile nicel veri analizi (SPSS programı kullanılarak) yapılması planlanmıştır. Nicel analiz, nicel veri analizi ya da kantitatif analiz, sayısal verilerin toplanması ve bu verilerin çeşitli matematiksel ve istatistiksel metotlar kullanılarak değerlendirilmesi esasına dayanan bir analiz yöntemidir (Creswell, 2003). En basit haliyle bir olgunun matematiksel olarak ifade edilmesini, açıklanmasını amaçlar. Kullanım alanı oldukça geniş olup yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında sıklıkla tercih edilir. Nicel analizin araştırmacı açısından pek çok avantajı bulunmaktadır. Bunların en başında standartlaştırılmış sonuçlar içermesidir. Elde edilen veriler en basit haliyle “sayılar” olduğundan bir olgunun ölçülmesini ve değerlendirilmesini kolaylaştırır. Karşılaştırmalara olanak sağlaması nicel veri analizinin diğer bir avantajıdır. Sayısal veriler farklı gruplar arasında karşılaştırılabilir ve istatistiksel olarak aralarında bir fark ya da bir ilişki olup olmadığı yönünde yorumlamalar yapılabilir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada, çocuk gelişimci annelerin çocuk yetiştirme tutumları incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda; bu araştırmanın, çocuk gelişimi (ve eğitimi) lisans mezunu annelerin, çocuk gelişimi alanında lisans, önlisans veya meslek lisesi düzeyinde eğitim almamış olan diğer meslek çalışanlarına göre çocuk yetiştirme şekillerini incelemek, annelerin yaşları ve çocuk sayıları ile çocukların yaşları ve cinsiyetlerinin annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek amacıyla yapılması planlanmıştır.

Araştırma 2-3 yaş (24-36 ay) çocuklarının anneleri ile yürütülmüştür. Verilerin toplanması sırasında, literatür taraması sonucunda oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği kullanılması planlanmıştır. Kişisel Bilgi Formunda annelere dair demografik özelliklere yer verilmiştir. Veriler SPSS programı kullanılarak tanımlayıcı ve açıklayıcı istatistik sonuçları oluşturularak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada da çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve kartopu örnekleme teknikleri kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, araştırmacı tarafından hazırlanabilecek veya alan yazına dayandırılarak önceden hazırlanmış olan belirli ölçütleri karşılayan tüm durumları çalışıp gözden geçirmeyi içermektedir (Tezel Şahin ve diğ. , 2017; Yağar ve Dökme, 2018). Kartopu örnekleme yöntemi ise, çalışmaya dahil edilen referans kişi aracılığıyla dahil olma ölçütlerine uyan diğer kişilere ulaşılan ve katılımcıların araştırmacıyı yönlendirmesiyle çalışma grubunun büyüdüğü bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Yağar ve Dökme, 2018). Bu araştırmada, 52 çocuk gelişimci ve 51 çocuk gelişimci olmayan anneye ulaşılmıştır. Katılımcı sayısının belirlenmesinde verilerin doygunluğa ulaşması esas alınmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Veri Toplama Süreci

Çocuk gelişimci annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi için tasarlanan araştırmada, annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının tespit edilmesi için iki ölçme aracı kullanılacaktır. Bu ölçme araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” araştırmaya dahil olan anneler hakkında bilgi edinmek için araştırmada inceleme konusunu oluşturan eğitim durumu, mesleki görev süresi, yaşı, çocuk sayısı, çocuğunun yaşı, çocuğunun cinsiyeti, kaçınıcı çocuğu olduğu ve bakım durumu bağımsız değişkenleriyle ilişkili sorulardan oluşmaktadır.

2.3.2. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği

Kılınç (2011) tarafından geliştirilen Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği 59 maddeden oluşmaktadır. 4'lü Likert Tipi (1= Hiçbir zaman, 2= Bazen, 3= Sık sık, 4= Her zaman) olarak düzenlenen Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği, “demokratik tutum, otoriter tutum, koruyucu tutum ve aşırı hoşgörölü tutum” olmak üzere 4 faktörlü bir yapıya sahiptir. Demokratik tutum alt faktörü (madde 1, 6, 7, 11, 15, 19, 22, 26, 30, 34, 40, 43, 47, 51, 57) 15, otoriter tutum alt faktörü (madde 2, 8, 16, 20, 23, 27, 32, 35, 38, 42, 46, 48, 50, 52, 55) 15, koruyucu tutum alt faktörü (madde 3, 4, 10, 12, 17, 21, 28, 33, 36, 44, 49, 53, 56, 60) 14 ve aşırı hoşgörölü tutum alt faktörü (madde 5, 9, 13, 14, 18, 24, 25, 29, 31, 37, 39, 41, 45, 54, 59) 15 maddeden oluşmaktadır.

Maddelerin toplam korelasyonları .20 ile .61 arasında değişkenlik göstermektedir. Ölçekteki maddelerin ölçtüğü özelliklerin, örneklediği davranışların benzeşik olup olmadığını kontrol etmek için gerçekleştirilen Cronbach alfa sonuçları incelendiğinde .53 ile .74 arasında değiştii gözlenmektedir. Ölçek alt maddelerinde ise Cronbach alfa değerinin Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyutlarında .71.25-.74.42 arasında değiştii görölmektedir.

Ölçeğin puanlaması, en düşük 1 (hiçbir zaman) en yüksek 4 (her zaman) olacak şekilde toplam puan en düşük 59, en yüksek 236 puandır. Her bir alt boyut için en düşük 1, en yüksek 4 puan verilmektedir. Demokratik tutum alt faktöründe en alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan 60, otoriter tutum alt faktöründe en alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan 60, koruyucu tutum alt faktöründe en alınabilecek en düşük puan 14, en yüksek puan 56 ve aşırı hoşgörölü tutum alt faktöründe en alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan 60 olarak hesaplanmıştır. Demokratik, otoriter, koruyucu ve aşırı hoşgörölü tutum olmak üzere dört alt boyuttan oluşan ölçe me aracının her alt boyutundan alınacak puanın yüksekliği o boyutun içerdeği özelliklerin de yüksek olduğunu göstermektedir (Kılınç ve Aral, 2016, s. 215).

2.4. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Varsayımları: Bu tez çalışmasında aşığıdaki varsayımlardan hareket edilecektir.

1. Araştırmada seçilmiş olan örneklem grubunun çalışma grubunu temsil ettiği varsayılmıştır.

2. Araştırmaya katılan annelerin, Kişisel Bilgi Formunu ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğini mevcut durumlarını en iyi yansıtacak şekilde yanıtladıkları varsayılmıştır.

3. Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının ölçölmek istenilen özellikleri doğru olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

Sınırlılıkları:

1. Araştırmada elde edilen veriler Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

2. Araştırma 52 çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anne ve 51 çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan toplam 103 anne ile sınırlandırılmıştır.

3. Araştırmanın örneklem grubu 2-3 yaş (24-36 ay) çocukları olan anneler ile sınırlıdır.

2.5. Araştırma Soruları ve Hipotezleri

Bu çalışmada, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk yetiştirme tutumları incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda bu araştırmanın, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre çocuk yetiştirme şekillerini incelemek, annelerin yaşları ve çocuk sayıları ile çocukların yaşları ve cinsiyetlerinin annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek amacıyla yapılması planlanmıştır. Bu kapsamda bu amaca ulaşmak için aşağıdaki soruların yanıtları aranacaktır:

1. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?
2. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin mesleki görev süresi değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?
3. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin yaş değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?
4. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin sahip oldukları çocuk sayısı değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?
5. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının yaşı değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?

6. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının cinsiyeti değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?
7. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin şu anki çocuklarının doğum sırası değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?
8. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının bakım durumu değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında farklılık var mıdır?

Çalışma sonucunda aşağıdaki hipotezlerin doğruluğunun tespiti amaçlanmıştır.

H₁: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

H₂: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin mesleki görev süresi değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

H₃: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin yaş değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

H₄: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin sahip oldukları çocuk sayısı değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

H₅: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının yaşı değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

H₆: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının cinsiyeti değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

H₇: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin şu anki çocuklarının doğum sırası değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

H₈: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının bakım durumu değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.

2.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21 Paket Programı kullanılacaktır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu için çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınacaktır. Verilerin dağılımı doğrultusunda parametrik ve parametrik olmayan istatistiksel analizler gerçekleştirilecektir. Ayrıca verilerin güvenilirliği bağlamında Croanbach Alpha İç Tutarlık Katsayısı ölçeklerin geneli ve alt boyutları için hesaplanacaktır. Verilerin analizinde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, Pearson Correlation testi, tek yönlü varyans analizi, Post-Hoc test istatistikleri testlerinden yararlanılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Demografik Değişkenlerle İlgili Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan katılımcıların demografik değişkenlerine yönelik bulgular analiz edilecektir. Bu kapsamda elde edilen bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Demografik değişkenlere yönelik bulgular

Demografik Değişken		Sayı (n)	Yüzde (%)
Eğitim Durumu	Çocuk Gelişimi Mezunu	52	50,5
	Diğer	51	49,5
Mesleki Görev Süresi	Hiç yok	17	16,5
	1-5 yıl	17	16,5
	6 yıl ve üzeri	69	67
Yaş	20-30	29	28,1
	31-40	64	62,1
	41 ve üzeri	10	9,8
Çocuk Sayısı	1	69	67
	2	29	28,1
	3 ve üzeri	5	4,9
Çocuk Yaşı	24-30 ay	62	60,1
	31-36 ay	41	39,9
Çocuk Cinsiyeti	Kız	45	43,6
	Erkek	58	56,4
Doğum Sırası	Birinci	82	79,6
	İkinci	17	16,5
	Üçüncü ve daha fazla	4	3,9
Bakım Durumu	Kendisi	44	42,8
	Gündüz Bakım Desteği	50	48,5
	Tam Zamanlı Bakım Desteği	9	8,7
Toplam		103	100

Tablo 1’de araştırmaya katılan katılımcıların sosyo-demografik değişkenlerine yönelik bulgular verilmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların %50,5’inin çocuk gelişimi mezunu (n: 52) olduğu görülürken, %49,5’inin diğer eğitim düzeyine (n: 51) sahip olduğu görülmektedir. Mesleki görev süresi değişkenine göre katılımcıların %67’sinin 6 yıl ve üzeri mesleki görev süresine (n: 69) sahip olduğu görülürken, %16,5’inin hiç mesleki görev süresine sahip olmadığı (n: 17) ve %16,5’inin 1-5 yıl mesleki görev süresine (n: 17) sahip oldukları görülmektedir. Yaş değişkenine göre katılımcıların %62,1’inin 31-40 yaş grubunda olduğu (n: 64)

görülürken, %28,1'inin 20-30 yaş grubunda (n: 29) ve %9,8'inin 41 ve üzeri yaş grubunda (n: 10) olduğu görülmektedir. Çocuk sayısı değişkenine göre katılımcıların %67'sinin 1 çocuk sahibi (n: 69) olduğu görülürken, %28,1'inin 2 çocuk (n: 29) ve %4,9'unun 3 ve üzeri çocuk sahibi (n: 5) olduğu görülmektedir. Çocuk yaşı değişkenine göre katılımcıların %60,1'inin çocuklarının 24-30 ay yaş grubunda (n: 62) olduğu görülürken, %39,9'unun 31-36 ay yaş grubunda (n: 41) olduğu görülmektedir. Çocuk cinsiyeti değişkenine göre katılımcıların %56,4'ünün erkek çocuk sahibi (n: 58) olduğu görülürken, %43,6'sının kız çocuk sahibi (n: 45) olduğu görülmektedir. Doğum sırası değişkenine göre katılımcıların %79,6'sının şu anki çocuklarının birinci çocukları (n: 82) olduğu görülürken, %16,5'inin ikinci (n: 17) ve %3,9'unun üçüncü ve daha fazla çocuğu (n: 4) olduğu görülmektedir. Bakım durumu değişkenine göre katılımcıların %48,5'inin gündüz bakım desteği aldığı (n: 50) görülürken, %42,8'inin kendisinin bakım verdiği (n: 44) ve %8,7'sinin tam zamanlı bakım desteği aldığı (n: 9) görülmektedir.

3.2. Ölçek Puanına Yönelik Normallik Testi Sonuçları

Bu bölümde Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliklerini ölçmek için söz konusu ölçeğin basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) testi, normallik testi ve güvenilirlik testi gerçekleştirilecektir. Araştırmada kullanılan Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin örneklem büyüklüğü, aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Çocuk yetiştirme tutum ölçeği alt boyutlarına ait basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri

	n	M	SS	Kurtosis	Skewness
Demokratik Tutum	103	51.22	10.57	-.371	1.02
Otoriter Tutum	103	42.25	10.72	-.285	1.00
Koruyucu Tutum	103	51.18	8.22	-.185	.75
Aşırı Hoşgörülü Tutum	103	42.83	12.62	-.318	1.03

Araştırmada uygulanan Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin alt boyutlarına yönelik aritmetik ortalama puanı, demokratik tutum için 51.22, otoriter tutum için 42.25, koruyucu tutum için 51.18 ve aşırı hoşgörülü tutum için 42.83 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu puan katılımcıların Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyutlarına yönelik olumlu bir tutum sahibi olduklarını göstermektedir. Araştırmadaki

grupların normal dağılım sergileme durumlarının saptanması için normallik testi yapılmış ve bu kapsamda basıklık ve çarpıklık değerleri analiz edilmiştir. Normallik testi sonucuna göre alt ölçeklerin basıklık değerinin $-.371$ ve çarpıklık değerinin 1.03 arasında olduğu görülmektedir. Basıklık (Kurtosis) ve çarpıklık (Skewness) değerleri -1.5 ile 1.5 arasında olduğu zaman normal dağılım sergilediği kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Araştırmada kullanılan Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin normallik test sonuçları Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Çocuk yetiştirme tutum ölçeğine ait normallik testi değerleri

Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.
	,995	103	,523

Tablo 3'te araştırmada kullanılan Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin normallik test değerleri gösterilmektedir. Ölçek değerinin normal dağılım sergileyip sergilemedikleri analiz edildiğinde kullanılan ölçeğin $p>0.05$ değerini sağladığı görülmektedir.

Araştırmada kullanılan Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği ve alt boyutlarının güvenirlik analizi Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Çocuk yetiştirme tutum ölçeğine ve alt ölçeklerine ait güvenirlik analizi sonuçları

Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği	Alt Boyutlar	Cronbach's Alpha
	Demokratik Tutum	0,745
	Otoriter Tutum	0,779
	Koruyucu Tutum	0,769
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	0,736

Tablo 4'te araştırmada kullanılan Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği ve alt boyutlarının güvenirlik analiz değerleri gösterilmektedir.

Cronbach's Alpha katsayılarının değerlendirilmesi kapsamında kullanılan kriterler şu şekildedir (Özdamar, 2004):

- $\leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.
- $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

- $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.
- $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güveniliridir.

Edinilen sonuçlar kapsamında çocuk yetiştirme tutum ölçeğinin güvenilirlik katsayısının oldukça güvenilir olduğu görülmektedir. Bununla birlikte maddelerin hiçbirinin toplam korelasyon değeri ile negatif yönlü bir ilişki bulunmamaktadır.

3.3. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin eğitim durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki t-testine tabi tutulmuştur.

Tablo 5. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin eğitim durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

	Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Demokratik Tutum	Çocuk Gelişimi Mezunu	52	3,75	,693	1,775	,003
	Diğer	51	3,58	,643		
Otoriter Tutum	Çocuk Gelişimi Mezunu	52	3,47	,654	1,768	,009
	Diğer	51	3,52	,661		
Koruyucu Tutum	Çocuk Gelişimi Mezunu	52	3,72	,694	1,805	,008
	Diğer	51	3,54	,652		
Aşırı Hoşgörülü Tutum	Çocuk Gelişimi Mezunu	52	3,57	,690	1,771	,003
	Diğer	51	3,71	,658		

Tablo 5'te çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin eğitim durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin eğitim durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Demokratik tutum alt ölçeği bakımından çocuk gelişimi alanında

lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($\bar{x}$ = 3,75, ss= ,693) çocuk yetiştirme tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelere göre ($\bar{x}$ = 3,58, ss= ,643) daha yüksek olduğu; koruyucu tutum alt ölçeği bakımından çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($\bar{x}$ = 3,72, ss= ,694) çocuk yetiştirme tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelere göre ($\bar{x}$ = 3,54, ss= ,652) daha yüksek olduğu görülmektedir. Otoriter tutum alt ölçeği bakımından ise çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($\bar{x}$ = 3,52, ss= ,661) çocuk yetiştirme tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre ($\bar{x}$ = 3,47, ss= ,654) daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer olarak aşırı hoşgörülü tutum alt ölçeği bakımından da çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($\bar{x}$ = 3,71, ss= ,690), çocuk yetiştirme tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre ($\bar{x}$ = 3,57, ss= ,658) daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.4. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Mesleki Görev Süresi Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların mesleki görev süresi değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin görev süresi değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki t-testine tabi tutulmuştur.

Tablo 6. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin mesleki görev süresi değişkenine çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

		Mesleki Görev Süresi	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Çocuk Gelişimi Mezunları	Demokratik Tutum	Hiç yok	10	3,63	,645	1,654	,069
		1-5 yıl	7	3,50	,618		
		6 yıl ve üzeri	35	3,46	,585		
	Otoriter Tutum	Hiç yok	10	3,37	,577	1,751	,063
		1-5 yıl	7	3,48	,608		
		6 yıl ve üzeri	35	3,55	,625		
	Koruyucu Tutum	Hiç yok	10	3,62	,634	1,890	,059
		1-5 yıl	7	3,55	,619		

Çocuk Gelişimi Mezunu Olmayan	Aşırı Hoşgörülü Tutum	6 yıl ve üzeri	35	3,49	,581	1,639	,054
		Hiç Yok	10	3,55	,635		
		1-5 yıl	7	3,46	,611		
	Demokratik Tutum	6 yıl ve üzeri	35	3,42	,587	1,699	,063
		Hiç yok	7	3,57	,622		
		1-5 yıl	10	3,52	,602		
	Otoriter Tutum	6 yıl ve üzeri	34	3,45	,570	1,767	,061
		Hiç yok	7	3,43	,557		
		1-5 yıl	10	3,50	,600		
	Koruyucu Tutum	6 yıl ve üzeri	34	3,66	,622	1,872	,054
		Hiç yok	7	3,58	,624		
		1-5 yıl	10	3,53	,618		
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	6 yıl ve üzeri	34	3,45	,571	1,769	,051
		Hiç Yok	7	3,61	,625		
		1-5 yıl	10	3,57	,601		
		6 yıl ve üzeri	34	3,55	,572		

Tablo 6’da çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin mesleki görev süresi değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ($F= 2,890$, $p \geq 0,05$) ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($F= 2,817$, $p \geq 0,05$) eğitim durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış anneler kapsamında değerlendirildiğinde annelerin mesleki görev süresine göre çocuk yetiştirme tutumunun anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmemektedir ($p \geq 0,05$).

3.5. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Yaş Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların yaş değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin yaş değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki ANOVA analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 7. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin yaş değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

		Yaş	n	$\bar{x}$	SS	F	p	Post Hoc Tukey
Çocuk Gelişimi Mezunları	Demokratik Tutum	¹ 20-30	10	3,73	,664	1,645	,002*	1>2
		² 31-40	7	3,64	,622			
		³ 41 ve üzeri	35	3,58	,583			
	Otoriter Tutum	¹ 20-30	10	3,25	,557	1,741	,011*	3>2
		² 31-40	7	3,38	,601			
		³ 41 ve üzeri	35	3,51	,611			
	Koruyucu Tutum	¹ 20-30	10	3,77	,662	1,871	,003*	1>2
		² 31-40	7	3,61	,624			
		³ 41 ve üzeri	35	3,53	,583			
Çocuk Gelişimi Mezunları Olmayanlar	Aşırı Hoşgörülü Tutum	¹ 20-30	10	3,57	,635	1,682	,006*	1>2
		² 31-40	7	3,52	,610			
		³ 41 ve üzeri	35	3,37	,582			
	Demokratik Tutum	¹ 20-30	7	3,54	,634	1,639	,003*	1>2
		² 31-40	10	3,50	,616			
		³ 41 ve üzeri	34	3,38	,580			
	Otoriter Tutum	¹ 20-30	7	3,34	,577	1,742	,006*	3>2
		² 31-40	10	3,58	,628			
		³ 41 ve üzeri	34	3,62	,634			
	Koruyucu Tutum	¹ 20-30	7	3,57	,635	1,808	,008*	1>2
		² 31-40	10	3,51	,618			
		³ 41 ve üzeri	34	3,38	,588			
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	¹ 20-30	7	3,72	,661	1,736	,001*	1>2
		² 31-40	10	3,64	,626			
		³ 41 ve üzeri	34	3,57	,582			

Tablo 7’de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin yaş değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ($F= 2,888$, $p\leq 0,05$) ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($F= 2,783$, $p\leq 0,05$) yaş durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Demokratik tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,645$, $p\leq 0,05$) demokratik tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F= 1,639$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi

alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında demokratik tutumun en çok 20-30 yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}$ = 3,73, ss=,664) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş grubundaki anneler ($\bar{x}$ = 3,64, ss=,622) ve 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerin ($\bar{x}$ = 3,58, ss=,583) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da demokratik tutumun en çok 20-30 yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}$ = 3,54, ss=,634) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş ($\bar{x}$ = 3,50, ss=,616) ve 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerin ($\bar{x}$ = 3,38, ss=,580) izlediği görülmektedir.

Otoriter tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1,742$, $p\leq 0,05$) otoriter tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F= 1,741$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında otoriter tutumun en çok 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}$ = 3,62, ss=,634) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş ($\bar{x}$ = 3,58, ss=,628) ve 20-30 yaş grubunun ($\bar{x}$ = 3,34, ss=,577) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da otoriter tutumun en çok 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}$ = 3,51, ss=,611) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş ($\bar{x}$ = 3,38, ss=,601) ve 20-30 yaş grubunun ($\bar{x}$ = 3,25, ss=,557) izlediği görülmektedir.

Koruyucu tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,871$, $p\leq 0,05$) koruyucu tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F= 1,808$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında koruyucu tutumun en çok 20-30 yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}$ = 3,77, ss=,662) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş ($\bar{x}$ = 3,61, ss=,624) ve 41 ve üzeri yaş grubunun ($\bar{x}$ = 3,53, ss=,583) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da koruyucu tutumun en çok 20-30 yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}$ = 3,57, ss=,635) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş ($\bar{x}$ = 3,51, ss=,618) ve 41 ve üzeri yaş grubunun ($\bar{x}$ = 3,38, ss=,588) izlediği görülmektedir.

Aşırı hoşgörölü tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1, 736$, $p\leq 0,05$) aşırı hoşgörölü tutum

puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F= 1,682$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında aşırı hoşgörülü tutumun en çok 20-30 yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}= 3,72$, $ss=,661$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş ($\bar{x}= 3,64$, $ss=,626$) ve 41 ve üzeri yaş grubunun ($\bar{x}= 3,57$, $ss=,582$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da aşırı hoşgörülü tutumun en çok 20-30 yaş grubundaki annelerde ($\bar{x}= 3,57$, $ss=,635$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 31-40 yaş ($\bar{x}= 3,52$, $ss=,610$) ve 41 ve üzeri yaş grubunun ($\bar{x}= 3,37$, $ss=,582$) izlediği görülmektedir.

3.6. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların çocuk sayısı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk sayısı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki ANOVA analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 8. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk sayısı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

		Çocuk Sayısı	n	$\bar{x}$	SS	F	p	Post Hoc Tukey
Çocuk Gelişimi Mezunları	Demokratik Tutum	¹ 1	34	3,72	,661	1,699	,006*	1>2
		² 2	15	3,63	,621			
		³ 3 ve üzeri	3	3,55	,583			
	Otoriter Tutum	¹ 1	34	3,29	,558	1,768	,009*	3>2
		² 2	15	3,32	,602			
		³ 3 ve üzeri	3	3,53	,617			
	Koruyucu Tutum	¹ 1	34	3,70	,664	1,819	,002*	1>2
		² 2	15	3,68	,621			
		³ 3 ve üzeri	3	3,56	,585			
Çocuk Gelişimi Mezunları	Aşırı Hoşgörülü Tutum	¹ 1	34	3,55	,662	1,762	,013*	1>2
		² 2	15	3,53	,629			
		³ 3 ve üzeri	3	3,38	,580			
	Demokratik Tutum	¹ 1	35	3,53	,632	1,661	,007*	1>2
		² 2	14	3,51	,613			
		³ 3 ve üzeri	2	3,35	,588			

Olmayan	Otoriter Tutum	¹ 1	35	3,36	,571	1,790	,005*	3>2
		² 2	14	3,53	,626			
		³ 3 ve üzeri	2	3,62	,639			
	Koruyucu Tutum	¹ 1	35	3,51	,633	1,801	,008*	1>2
		² 2	14	3,50	,617			
		³ 3 ve üzeri	2	3,34	,580			
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	¹ 1	35	3,73	,635	1,729	,006*	1>2
		² 2	14	3,69	,612			
		³ 3 ve üzeri	2	3,58	,585			

Tablo 8’de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk sayısı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ($F=2,862$, $p\leq 0,05$) ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($F=2,619$, $p\leq 0,05$) çocuk sayısı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında çocuk gelişimi mezunu anneler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Demokratik tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,699$, $p\leq 0,05$) demokratik tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F=1,661$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında demokratik tutumun en çok 1 çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}=3,72$, $ss=,661$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}=3,63$, $ss=,621$) ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}=3,55$, $ss=,583$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da demokratik tutumun en çok 1 çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}=3,53$, $ss=,632$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}=3,51$, $ss=,613$) ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}=3,35$, $ss=,588$) izlediği görülmektedir.

Otoriter tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1,790$, $p\leq 0,05$) otoriter tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F=1,768$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında otoriter tutumun en çok 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}=3,62$, $ss=,639$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}=3,53$, $ss=,626$) ve 1 çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}=3,36$, $ss=,571$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler

arasında da otoriter tutumun en çok 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}= 3,53$, $ss=,617$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}= 3,32$, $ss=,602$) ve 1 çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}= 3,29$, $ss=,558$) izlediği görülmektedir.

Koruyucu tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,819$, $p\leq 0,05$) koruyucu tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F= 1,801$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında koruyucu tutumun en çok 1 çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}= 3,70$, $ss=,664$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}= 3,68$, $ss=,621$) ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}= 3,56$, $ss=,585$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da koruyucu tutumun en çok 1 çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}= 3,51$, $ss=,633$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}= 3,50$, $ss=,617$) ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}= 3,34$, $ss=,580$) izlediği görülmektedir.

Aşırı hoşgörölü tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1,762$, $p\leq 0,05$) aşırı hoşgörölü tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F= 1,729$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında aşırı hoşgörölü tutumun en çok 1 çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}= 3,73$, $ss=,662$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}= 3,69$, $ss=,629$) ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}= 3,58$, $ss=,580$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da aşırı hoşgörölü tutumun en çok 1 çocuk sahibi annelerde ($\bar{x}= 3,55$, $ss=,635$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi ($\bar{x}= 3,53$, $ss=,612$) ve 3 ve çocuk sahibi annelerin ($\bar{x}= 3,38$, $ss=,585$) izlediği görülmektedir.

3.7. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuklarının Yaşı Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların çocuklarının yaşı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim

almamış annelerin çocuklarının yaşı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki t-testine tabi tutulmuştur.

Tablo 9. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının yaşı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

		Çocuğun Yaşı	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Çocuk Gelişimi Mezunu	Demokratik Tutum	24-30 ay	30	3,81	,769	1,712	,006
		31-36 ay	22	3,54	,663		
	Otoriter Tutum	24-30 ay	30	3,32	,639	1,753	,008
		31-36 ay	22	3,50	,728		
	Koruyucu Tutum	24-30 ay	30	3,78	,761	1,819	,001
		31-36 ay	22	3,57	,648		
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	24-30 ay	30	3,51	,745	1,720	,005
		31-36 ay	22	3,38	,642		
Çocuk Gelişimi Mezunu Olmayan	Demokratik Tutum	24-30 ay	32	3,61	,729	1,630	,002
		31-36 ay	19	3,35	,636		
	Otoriter Tutum	24-30 ay	32	3,38	,671	1,723	,004
		31-36 ay	19	3,59	,753		
	Koruyucu Tutum	24-30 ay	32	3,53	,731	1,809	,006
		31-36 ay	19	3,33	,669		
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	24-30 ay	32	3,66	,751	1,738	,007
		31-36 ay	19	3,47	,653		

Tablo 9’da çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının yaşı değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ($t=2,866$, $p\leq 0,05$) ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($t=2,619$, $p\leq 0,05$) çocukların yaşı durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında çocuk gelişimi mezunu anneler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Demokratik tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($t=1,712$, $p\leq 0,05$) demokratik tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($t=1,630$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında demokratik tutumun en çok çocuğu 24-30 aylık olan annelerde ($\bar{x}=3,81$, $ss=,769$) olduğu görülürken, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin ($\bar{x}=3,54$, $ss=,663$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da demokratik tutumun

en çok çocuğu 24-30 aylık olan annelerde ($\bar{x}$ = 3,61, ss =,729) olduğu görülürken, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin ($\bar{x}$ = 3,35, ss =,636) izlediği görülmektedir.

Otoriter tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin (t =1,753, $p \leq 0,05$) otoriter tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere (t = 1,723, $p \leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında otoriter tutumun en çok çocuğu 31-36 aylık olan annelerde ($\bar{x}$ = 3,59, ss =,753) olduğu görülürken, bunu çocuğu 24-30 aylık olan annelerin ($\bar{x}$ = 3,38, ss =,671) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da otoriter tutumun en çok çocuğu 31-36 aylık olan annelerde ($\bar{x}$ = 3,50, ss =,728) olduğu görülürken, bunu çocuğu 24-30 aylık olan annelerin ($\bar{x}$ = 3,32, ss =,639) izlediği görülmektedir.

Koruyucu tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin (t =1,819, $p \leq 0,05$) koruyucu tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere (t = 1,809, $p \leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında koruyucu tutumun en çok çocuğu 24-30 aylık olan annelerde ($\bar{x}$ = 3,78, ss =,761) olduğu görülürken, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin $\bar{x}$ = 3,57, ss =,648) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da koruyucu tutumun en çok çocuğu 24-30 aylık olan annelerde ($\bar{x}$ = 3,53, ss =,731) olduğu görülürken, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin ($\bar{x}$ = 3,33, ss =,669) izlediği görülmektedir.

Aşırı hoşgörölü tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin (t =1,738, $p \leq 0,05$) aşırı hoşgörölü tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere (t = 1,720, $p \leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında aşırı hoşgörölü tutumun en çok çocuğu 24-30 aylık olan annelerde ($\bar{x}$ = 3,73, ss =,662) olduğu görülürken, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin ($\bar{x}$ = 3,69, ss =,629) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da aşırı hoşgörölü tutumun en çok çocuğu 24-30 aylık olan annelerde ($\bar{x}$ = 3,51, ss =,751) olduğu görülürken, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin ($\bar{x}$ = 3,38, ss =,653) izlediği görülmektedir.

3.8. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuklarının Cinsiyeti Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların çocuklarının cinsiyeti değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının cinsiyeti değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki t-testine tabi tutulmuştur.

Tablo 10. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının cinsiyeti değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

		Çocuğun Cinsiyeti	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Çocuk Gelişimi Mezunları	Demokratik Tutum	Kız	45	3,83	,729	1,711	,000*
		Erkek	58	3,55	,603		
	Otoriter Tutum	Kız	45	3,35	,601	1,751	,000*
		Erkek	58	3,57	,721		
	Koruyucu Tutum	Kız	45	3,79	,735	1,744	,000*
		Erkek	58	3,43	,609		
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	Kız	45	3,58	,727	1,729	,000*
		Erkek	58	3,25	,605		
Çocuk Gelişimi Mezunları Olmayanlar	Demokratik Tutum	Kız	45	3,68	,727	1,641	,000*
		Erkek	58	3,30	,605		
	Otoriter Tutum	Kız	45	3,37	,608	1,638	,000*
		Erkek	58	3,62	,755		
	Koruyucu Tutum	Kız	45	3,64	,733	1,656	,000*
		Erkek	58	3,27	,606		
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	Kız	45	3,60	,731	1,681	,000*
		Erkek	58	3,42	,606		

Tablo 10’da çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının cinsiyeti değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ($t= 2,845$, $p \leq 0,05$) ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($t= 2,615$, $p \leq 0,05$) çocuklarının cinsiyeti durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında çocuk gelişimi mezunu anneler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Demokratik tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($t=1,711$, $p\leq 0,05$) demokratik tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($t=1,641$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında demokratik tutumun en çok kız çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,83$, $ss=,729$) olduğu görülürken, bunu erkek çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,55$, $ss=,603$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da demokratik tutumun en çok kız çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,68$, $ss=,727$) olduğu görülürken, bunu erkek çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,30$, $ss=,605$) izlediği görülmektedir.

Otoriter tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($t=1,751$, $p\leq 0,05$) otoriter tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($t= 1,638$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında otoriter tutumun en çok erkek çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,62$, $ss=,755$) olduğu görülürken, bunu kız çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,37$, $ss=,608$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da otoriter tutumun en çok erkek çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,57$, $ss=,721$) olduğu görülürken, bunu kız çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,35$, $ss=,608$) izlediği görülmektedir.

Koruyucu tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($t=1,744$, $p\leq 0,05$) koruyucu tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($t= 1,656$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında koruyucu tutumun en çok kız çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,79$, $ss=,735$) olduğu görülürken, bunu erkek çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,43$, $ss=,609$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da koruyucu tutumun en çok kız çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,64$, $ss=,733$) olduğu görülürken, bunu erkek çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,27$, $ss=,606$) izlediği görülmektedir.

Aşırı hoşgörölü tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($t=1,729$, $p\leq 0,05$) aşırı hoşgörölü tutum

puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($t= 1,681$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında aşırı hoşgörölü tutumun en çok kız çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,60$, $ss=,727$) olduğu görölürken, bunu erkek çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,42$, $ss=,605$) izlediğı görölürmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da aşırı hoşgörölü tutumun en çok kız çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,58$, $ss=,727$) olduğu görölürken, bunu erkek çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,25$, $ss=,606$) izlediğı görölürmektedir.

3.9. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Şu Anki Çocuklarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların şimdiki çocuklarının kaçınıcı çocuk olduğu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin şu anki çocuklarının doğum sırası değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki ANOVA analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 11. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin şu anki çocuklarının doğum sırası değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

		Doğum Sırası	n	$\bar{x}$	SS	F	p	Post Hoc Tukey
Çocuk Gelişimi Mezonu	Demokratik Tutum	¹ Birinci	41	3,73	,648	1,848	,001*	1>2
		² İkinci	10	3,61	,611			
		³ Üçüncü ve daha fazla	1	3,50	,585			
	Otoriter Tutum	¹ Birinci	41	3,27	,574	1,731	,006*	3>2
		² İkinci	10	3,34	,607			
		³ Üçüncü ve daha fazla	1	3,58	,620			
	Koruyucu Tutum	¹ Birinci	41	3,71	,632	1,848	,003*	1>2
		² İkinci	10	3,66	,616			
		³ Üçüncü ve daha fazla	1	3,54	,582			
		¹ Birinci	41	3,58	,625	1,729	,007*	1>2

Çocuk Gelişimi Mezun Olmayan	Aşırı Hoşgörülü Tutum	² İkinci	10	3,56	,601	1,821	,002*	1>2
		³ Üçüncü ve daha fazla	1	3,31	,572			
	Demokratik Tutum	¹ Birinci	41	3,54	,626	1,738	,001*	3>2
		² İkinci	7	3,53	,605			
		³ Üçüncü ve daha fazla	3	3,37	,572			
	Otoriter Tutum	¹ Birinci	41	3,38	,580	1,845	,004*	1>2
		² İkinci	7	3,51	,611			
		³ Üçüncü ve daha fazla	3	3,62	,639			
	Koruyucu Tutum	¹ Birinci	41	3,57	,622	1,750	,005*	1>2
		² İkinci	7	3,56	,617			
		³ Üçüncü ve daha fazla	3	3,35	,573			
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	¹ Birinci	41	3,70	,630	1,750	,005*	1>2
		² İkinci	7	3,63	,617			
		³ Üçüncü ve daha fazla	3	3,56	,589			

Tablo 11’de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin şu anki çocuklarının doğum sırası değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ($F= 2,872$, $p\leq 0,05$) ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($F= 2,672$, $p\leq 0,05$) şu anki çocuklarının doğum sırası değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında çocuk gelişimi mezunu anneler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Demokratik tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,848$, $p\leq 0,05$) demokratik tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F= 1,821$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında demokratik tutumun en çok şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,73$, $ss=,648$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şimdiki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,61$, $ss=,611$) ve şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,50$, $ss=,585$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da demokratik tutumun en çok şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,54$, $ss=,626$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şu anki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,53$, $ss=,605$) ve şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,37$, $ss=,572$) izlediği görülmektedir.

Otoriter tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1,738$, $p\leq 0,05$) otoriter tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F= 1,731$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında otoriter tutumun en çok şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,62$, $ss=,639$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şu anki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,51$, $ss=,611$) ve şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,38$, $ss=,580$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da otoriter tutumun en çok şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,58$, $ss=,620$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şu anki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,34$, $ss=,607$) ve şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,27$, $ss=,574$) izlediği görülmektedir.

Koruyucu tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,848$, $p\leq 0,05$) koruyucu tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F= 1,656$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında koruyucu tutumun en çok şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,71$, $ss=,632$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şimdiki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,66$, $ss=,616$) ve şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,54$, $ss=,582$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da koruyucu tutumun en çok şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,57$, $ss=,622$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şimdiki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,56$, $ss=,617$) ve şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,35$, $ss=,573$) izlediği görülmektedir.

Aşırı hoşgörölü tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1,750$, $p\leq 0,05$) aşırı hoşgörölü tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F= 1,729$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında aşırı hoşgörölü tutumun en çok şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,70$, $ss=,630$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şimdiki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,63$, $ss=,617$) ve şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,56$, $ss=,589$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da aşırı hoşgörölü tutumun en

çok şu anki çocuğu birinci çocuğu olan annelerde ($\bar{x}= 3,58$, $ss=,625$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla şimdiki çocuğu ikinci ($\bar{x}= 3,56$, $ss=,601$) ve şu anki çocuğu üçüncü ve sonraki çocuğu olan annelerin ($\bar{x}= 3,31$, $ss=,572$) izlediği görülmektedir.

3.10. Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Alan Anneler İle Çocuk Gelişimi Alanında Lisans Seviyesinde Eğitim Almamış Annelerin Çocuğun Bakım Durumu Değişkenine Göre Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Bu bölümde katılımcıların çocuğun bakım durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Bu kapsamda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuğun bakım durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik ilişki ANOVA analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 12. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuğun bakım durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular

		Bakım Durumu	n	$\bar{x}$	SS	F	p	Post Hoc Tukey
Çocuk Gelişimi Mezunu	Demokratik Tutum	¹ Kendisi	22	3,72	,646	1,648	,009*	1>2
		² Gündüz Bakım Desteği	25	3,64	,614			
		³ Tam Zamanlı Bakım Desteği	5	3,56	,588			
	Otoriter Tutum	¹ Kendisi	22	3,20	,572	1,710	,003*	3>2
		² Gündüz Bakım Desteği	25	3,32	,601			
		³ Tam Zamanlı Bakım Desteği	5	3,59	,625			
	Koruyucu Tutum	¹ Kendisi	22	3,75	,630	1,818	,006*	1>2
		² Gündüz Bakım Desteği	25	3,61	,611			
		³ Tam Zamanlı Bakım Desteği	5	3,57	,580			
	Aşırı Hoşgörülü Tutum	¹ Kendisi	22	3,57	,622	1,763	,009*	1>2
		² Gündüz Bakım Desteği	25	3,55	,609			
		³ Tam Zamanlı Bakım Desteği	5	3,30	,577			
Çocuk Gelişimi Mezunu Olmayan	Demokratik Tutum	¹ Kendisi	22	3,57	,620	1,632	,004*	1>2
		² Gündüz Bakım Desteği	25	3,51	,606			
		³ Tam Zamanlı Bakım Desteği	4	3,32	,573			
	Otoriter Tutum	¹ Kendisi	22	3,30	,555	1,726	,007*	3>2
		² Gündüz Bakım Desteği	25	3,53	,609			
		³ Tam Zamanlı Bakım Desteği	4	3,66	,625			
		¹ Kendisi	22	3,55	,624	1,801	,001*	1>2

Koruyucu Tutum	² Gündüz Bakım Desteği	25	3,53	,616	1,635	,009*	1>2
	³ Tam Zamanlı Bakım Desteği	4	3,32	,571			
Aşırı Hoşgörülü Tutum	¹ Kendisi	22	3,72	,632	1,635	,009*	1>2
	² Gündüz Bakım Desteği	25	3,64	,614			
	³ 4Tam Zamanlı Bakım Desteği	4	3,56	,583			

Tablo 12’de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin şimdiki çocuklarının bakım durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik bulgular verilmiştir. Analiz sonucuna göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ($F= 2,810$, $p\leq 0,05$) ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin ($F= 2,644$, $p\leq 0,05$) bakım durumu değişkenine göre çocuk yetiştirme tutumları arasında çocuk gelişimi mezunu anneler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Demokratik tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,848$, $p\leq 0,05$) demokratik tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F= 1,821$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında demokratik tutumun en çok çocuğuna kendisi bakım veren annelerde ($\bar{x}= 3,72$, $ss=,646$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}= 3,64$, $ss=,614$) ve çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerin ($\bar{x}= 3,56$, $ss=,588$) izlediği görülmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da demokratik tutumun en çok çocuğuna kendisi bakım veren annelerde ($\bar{x}= 3,57$, $ss=,620$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}= 3,51$, $ss=,606$) ve çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerin ($\bar{x}= 3,32$, $ss=,573$) izlediği görülmektedir.

Otoriter tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1,726$, $p\leq 0,05$) otoriter tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F= 1,710$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında otoriter tutumun en çok çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerde ($\bar{x}= 3,66$, $ss=,625$) olduğu görülürken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}= 3,53$,

ss=,609) ve çocuğuna kendisi bakım veren annelerin ($\bar{x}$ = 3,30, ss=,555) izlediği görölmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da otoriter tutumun en çok çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerde ($\bar{x}$ = 3,59, ss=,625) olduğu görölrken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}$ = 3,32, ss=,601) ve çocuğuna kendisi bakım veren annelerin ($\bar{x}$ = 3,20, ss=,572) izlediği görölmektedir.

Koruyucu tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin ($F=1,848$, $p\leq 0,05$) koruyucu tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere ($F= 1,656$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında koruyucu tutumun en çok çocuğuna kendisi bakım veren annelerde ($\bar{x}$ = 3,75, ss=,630) olduğu görölrken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}$ = 3,61, ss=,611) ve çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerin ($\bar{x}$ = 3,57, ss=,580) izlediği görölmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında da koruyucu tutumun en çok çocuğuna kendisi bakım veren annelerde ($\bar{x}$ = 3,55, ss=,624) olduğu görölrken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}$ = 3,53, ss=,616) ve çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerin ($\bar{x}$ = 3,32, ss=,571) izlediği görölmektedir.

Aşırı hoşgörölü tutum kapsamında değerlendirildiğinde çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin ($F=1,763$, $p\leq 0,05$) aşırı hoşgörölü tutum puanlarının, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere ($F= 1,635$, $p\leq 0,05$) göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında aşırı hoşgörölü tutumun en çok çocuğuna kendisi bakım veren annelerde ($\bar{x}$ = 3,72, ss=,632) olduğu görölrken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}$ = 3,64, ss=,614) ve çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerin ($\bar{x}$ = 3,56, ss=,583) izlediği görölmektedir. Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler arasında da aşırı hoşgörölü tutumun en çok çocuğuna kendisi bakım veren annelerde ($\bar{x}$ = 3,57, ss=,622) olduğu görölrken, bunu sırasıyla çocuğuna bakımda gündüz bakım desteği alan ($\bar{x}$ = 3,55, ss=,609) ve çocuğuna bakımda tam zamanlı bakım desteği alan annelerin ($\bar{x}$ = 3,30, ss=,577) izlediği görölmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının çeşitli demografik değişkenlere göre incelenerek, iki grup arasındaki benzerlikler ve farklılıkların ortaya konulmasıdır. Bu kapsamda 52 çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan ve 51 çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan olmak üzere 103 annenin çocuk yetiştirme tutumları incelenmiştir.

Araştırma kapsamında ilk sınanan demografik değişken annelerin eğitim durumu olmuştur. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Çocuk yetiştirme tutumları kapsamında demokratik tutum ve koruyucu tutum kapsamında da, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış anneler arasında, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Otoriter tutum ve aşırı hoşgörölü tutum kapsamında ise çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu kapsamda “H₁: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelere göre çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu çalışmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görülmektedir. Mızrakçı (1994) tarafından yapılan çalışmada annenin çocuk gelişimine yönelik bilgi seviyesi ile çocuk yetiştirme davranışı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, çocuk gelişimine yönelik bilgi seviyesi arttıkça demokratik tutum eğiliminin arttığı görülmektedir. Dekovic ve Gerris (1992) tarafından yapılan çalışmada eğitim düzeyi arttıkça demokratik tutum eğiliminin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Tudge ve arkadaşları (2000) tarafından yapılan çalışmada annelerin eğitim seviyesi arttıkça çocuklarını daha özgür bir şekilde yetiştirdikleri, kontrol ve disiplin kurma eğilimini daha az gösterdikleri görülmektedir. Ayyıldız (2005) tarafından yapılan çalışmada annenin eğitim seviyesi arttıkça

demokratik tutum gösterme eğilimlerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Tortumluoğlu (1999) tarafından yapılan araştırmada eğitim seviyesi düşük olan annelerin aşırı koruyucu tutum sergileme eğilimlerinin arttığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında sınanan bir başka demografik değişken annelerin mesleki görev süresi olmuştur. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında annelerin mesleki görev sürelerine göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bu kapsamda “H₂: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin mesleki görev süresi değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi reddedilmiştir.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görülmektedir. Özyürek (2021) tarafından yapılan araştırmada meslekte çalışma süresi ile çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında sınanan üçüncü demografik değişken ise annelerin yaş değişkeni olmuştur. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında annelerin yaşı değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk gelişimi toplam puanlarının 20-30 yaş grubunda daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 31-40 yaş grubundaki ve 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerin izlediği görülmektedir.

Annenin yaşı ile demokratik tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin demokratik tutum puanlarının 20-30 yaş grubunda daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 31-40 yaş grubundaki ve 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerin izlediği görülmektedir.

Annenin yaşı ile otoriter tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının 41 ve üzeri yaş grubunda daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 31-40 yaş grubundaki ve 20-30 yaş grubundaki annelerin izlediği görülmektedir.

Annenin yaşı ile koruyucu tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin koruyucu tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin koruyucu tutum puanlarının 20-30 yaş grubunda daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 31-40 yaş grubundaki ve 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerin izlediği görülmektedir.

Annenin yaşı ile aşırı hoşgörölü tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının 20-30 yaş grubunda daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 31-40 yaş grubundaki ve 41 ve üzeri yaş grubundaki annelerin izlediği görülmektedir.

Bu kapsamda yaş değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk yetiştirme toplam puanları üzerinde demokratik ve koruyucu tutum alt boyutlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre “H₃: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin yaş değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görülmektedir. Ayyıldız (2005) tarafından yapılan araştırmada annenin koruyucu ve otoriter tutumları ile annenin yaşı arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şanlı (2007) tarafından yapılan araştırmada çocuk

yetiştirme tutumları ile annenin yaşı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Aktürk (2015) tarafından yapılan araştırmada çocuk yetiştirme tutumu ile annenin yaşı arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmektedir. Alabay (2017) tarafından yapılan araştırmada annenin yaşı ile çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir ilişkinin varlığına ulaşılmıştır.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguların aleyhine olan araştırmaların olduğu da görülmektedir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) tarafından yapılan araştırmada annenin yaşı ile çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirtilmektedir. Atabey (2017) tarafından yapılan araştırmada çocuk yetiştirme tutumu ile annenin yaşı arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında sınanan bir başka demografik değişken ise çocuk sayısıdır. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında çocuk sayısı değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk gelişimi toplam puanlarının 1 çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi annelerin ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk sayısı ile demokratik tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin demokratik tutum puanlarının 1 çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi annelerin ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk sayısı ile otoriter tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum

puanlarının 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi annelerin ve 1 çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk sayısı ile koruyucu tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin koruyucu tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin koruyucu tutum puanlarının 1 çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi annelerin ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk sayısı ile aşırı hoşgörölü tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının 1 çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla 2 çocuk sahibi annelerin ve 3 ve üzeri çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Bu kapsamda çocuk sayısı değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk yetiştirme toplam puanları üzerinde demokratik ve koruyucu tutum alt boyutlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre “H₄: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin sahip oldukları çocuk sayısı değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görülmektedir. Batmaz (2020) tarafından yapılan araştırmada tek çocuk sahibi annelerin demokratik ve koruyucu tutum eğilimlerinin diğer annelere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Karabulut Demir ve Şendil (2008) tarafından yapılan araştırmada tek çocuk sahibi annelerin koruyucu tutum eğilimlerinin daha yüksek olduğunu belirtilmiştir. Kuzlu Ayyıldız, Ocakçı ve Ayoğlu (2006) tarafından yapılan araştırmada çok çocuk sahibi olan annelerin baskıcı ve otoriter tutum eğilimlerini daha çok benimsedikleri belirtilmektedir. Uygun ve

Kozikoğlu (2020) tarafından yapılan araştırmada çocuk sayısı arttıkça demokratik tutum eğiliminin de azaldığı görülmektedir.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguların aleyhine olan araştırmaların olduğu da görülmektedir. Atabey (2017) tarafından yapılan araştırmada sahip olunan çocuk sayısı ile çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Kocakaplan Açıkryer (2019) tarafından yapılan araştırmada çocukların kardeş sayısı ile çocuk yetiştirme tutumları arasında bir farklılığın olmadığı belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında sınıanan başka bir demografik değişken çocukların yaşı değişkenidir. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında çocukların yaşı değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk gelişimi toplam puanlarının çocukları 24-30 aylık olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk yaşı ile demokratik tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuğu 24-30 aylık olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk yaşı ile otoriter tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin otoriter tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının çocuğu 31-36 aylık olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu çocuğu 24-30 aylık olan annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk yaşı ile koruyucu tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin koruyucu tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin koruyucu tutum puanlarının çocuğu 24-30 aylık olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuk yaşı ile aşırı hoşgörölü tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının çocuğu 24-30 aylık olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu çocuğu 31-36 aylık olan annelerin izlediği görülmektedir.

Bu kapsamda çocuk yaşı değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk yetiştirme toplam puanları üzerinde demokratik ve koruyucu tutum alt boyutlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre “H₅: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının yaşı değişkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görülmektedir. McNally, Eisenberg ve Harris (1991) tarafından yapılan araştırmada anne kontrolünün çocuğun yaşıyla birlikte arttığı, olumlu etkileşimin dışavurumunun ise çocuğun yaşıyla birlikte azaldığı görülmektedir. Ayyıldız (2005) tarafından yapılan araştırmada çocuğun yaşı ile anne tutumu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirtilmektedir. Dekovic ve Gerris (1992) tarafından yapılan araştırmada çocuk yaşı ve annenin yetiştirme tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, çocuk yaşı büyüdükçe annenin tutumunun da değiştiği ifade edilmektedir.

Alanyazın değerlendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguların aleyhine olan araştırmaların olduğu da görülmektedir. Şentürk (2007) tarafından yapılan

araştırmada çocuğun yaşı ile çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirtilmiştir. Kocakaplan Açıkyer (2019) tarafından yapılan araştırmada annenin çocuk yetiştirme tutumlarının çocuğun yaşından etkilenmediği belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında sınanan bir başka demografik değişken çocukların cinsiyeti değişkenidir. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında çocukların cinsiyeti değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk gelişimi toplam puanlarının kız çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu erkek çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuğun cinsiyeti ile demokratik tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin demokratik tutum puanlarının kız çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu erkek çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuğun cinsiyeti ile otoriter tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin otoriter tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının erkek çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu kız çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuğun cinsiyeti ile koruyucu tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin koruyucu tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin koruyucu

tutum puanlarının kız çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu erkek çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Çocuğun cinsiyeti ile aşırı hoşgörölü tutum bir arada değerdendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının kız çocuk sahibi annelerde daha yüksek olduğu, bunu erkek çocuk sahibi annelerin izlediği görülmektedir.

Bu kapsamda çocuğun cinsiyeti değışkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk yetiştirme toplam puanları üzerinde demokratik ve koruyucu tutum alt boyutlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre “H₆: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının cinsiyeti değışkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Alanyazın değerdendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görülmektedir. Atabey (2017) tarafından yapılan araştırmada çocuğun cinsiyeti ile annenin çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, annelerin kız çocuklarına otoriter ve koruyucu tutum sergiledikleri belirtilirken, bu araştırmadan farklı olarak erkek çocuklara kız çocuklarına göre daha demokratik tutum sergiledikleri belirtilmiştir.

Alanyazın değerdendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguların aleyhine olan araştırmaların olduğu da görülmektedir. Şanlı (2007) tarafından yapılan araştırmada annelerin çocuk yetiştirme tutumları ile çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tezel Şahin ve Özyürek (2008) tarafından yapılan araştırmada anne tutumlarının çocuğun cinsiyetinden anlamlı olarak etkilendiği belirtilmiştir. Aktaş Özkafacı (2012) tarafından yapılan araştırmada annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında sınanan başka bir demografik değışken doğum sırası değışkenidir. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim

alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında annenin şu anki çocuklarının doğum sırası değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk gelişimi toplam puanlarının şu anki çocuğu 1. çocuğu olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla şimdiki çocuğu 2. çocuğu olan ve şimdiki çocuğu 3. ve sonraki çocuğu olan annelerin izlediği görülmektedir.

Doğum sırası ile demokratik tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin demokratik tutum puanlarının şu anki çocuğu 1. çocuğu olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla şu anki çocuğu 2. çocuk ve şu anki çocuğu 3. ve sonraki çocuğu olan annelerin izlediği görülmektedir.

Doğum sırası ile otoriter tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının şu anki çocuğu 3. ve sonraki çocuğu olan daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla şu anki çocuğu 2. çocuk ve şu anki çocuğu 1. çocuğu olan annelerin izlediği görülmektedir.

Doğum sırası ile koruyucu tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin koruyucu tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin koruyucu tutum puanlarının şu anki çocuğu 1. çocuğu olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla şu anki çocuğu 2. çocuk ve şu anki çocuğu 3. ve sonraki çocuğu olan annelerin izlediği görülmektedir.

Doğum sırası ile aşırı hoşgörölü tutum bir arada değerdendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görölmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının şu anki çocuğu 1. çocuğu olan annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla şu anki çocuğu 2. çocuk ve şu anki çocuğu 3. ve sonraki çocuğu olan annelerin izlediği görölmektedir.

Bu kapsamda doğum sırası değışkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk yetiştirme toplam puanları üzerinde demokratik ve koruyucu tutum alt boyutlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre “H7: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin şu anki çocuklarının doğum sırası değışkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Alanyazın değerdendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görölmektedir. Tezel Şahin ve Özyürek (2008) tarafından yapılan araştırmada annelerin çocuk yetiştirme tutumları ile çocuğun doğum sırası arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirtilmektedir. Cho, Eo ve Ahn (2010) tarafından yapılan araştırmada otoriter tutum eğilimi ile çocuğun doğum sırasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirtilmiştir. Bu araştırmada annelerin yetiştirme tutumlarının üçüncü ve daha sonraki çocuklar lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu araştırmadan farklı olarak alanyazında bu farklılığın ilk çocukta daha yüksek olduğu (Özdemir, 2019), annelerin ilk çocukları için daha iyi bir ebeveyn olma çabası içinde çocuklarına daha çok özen gösterdikleri belirtilmektedir (Özkubat ve Elibol, 2018).

Alanyazın değerdendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguların aleyhine olan araştırmaların olduğu da görölmektedir. Atabey (2017) tarafından yapılan araştırmada çocuğun doğum sırası ile çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kocakaplan Açıkıyer (2019) tarafından yapılan araştırmada annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun doğum sırası arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görölmektedir.

Araştırma kapsamında sınınan başka bir demografik değişken çocuğun bakım durumu değişkenidir. Araştırma sonucunda çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında annenin çocuğuna verdiği bakım durumuna değişkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk gelişimi toplam puanlarının çocuğuna kendisi bakım veren annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla çocuğuna bakım vermede yarı zamanlı bakım desteği alan annelerin ve tam zamanlı bakım desteği alan annelerin izlediği görülmektedir.

Bakım durumu ile demokratik tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin demokratik tutum puanlarının çocuğuna kendisi bakım veren annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla çocuğuna bakım vermede yarı zamanlı bakım desteği alan annelerin ve tam zamanlı bakım desteği alan annelerin izlediği görülmektedir.

Bakım durumu ile otoriter tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin otoriter tutum puanlarının tam zamanlı bakım desteği alan annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla çocuğuna bakım vermede yarı zamanlı bakım desteği alan annelerin ve çocuğuna kendisi bakım veren annelerin izlediği görülmektedir.

Bakım durumu ile koruyucu tutum bir arada değerlendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin koruyucu tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin koruyucu tutum

puanlarının çocuğuna kendisi bakım veren annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla çocuğuna bakım vermede yarı zamanlı bakım desteği alan annelerin ve tam zamanlı bakım desteği alan annelerin izlediği görölmektedir.

Bakım durumu ile aşırı hoşgörölü tutum bir arada değerdendirildiğinde, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelere göre daha yüksek olduğu görölmektedir. Hem çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan hem de çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanlarının çocuğuna kendisi bakım veren annelerde daha yüksek olduğu, bunu sırasıyla çocuğuna bakım vermede yarı zamanlı bakım desteği alan annelerin ve tam zamanlı bakım desteği alan annelerin izlediği görölmektedir.

Bu kapsamda bakım durumu değışkenine göre çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk yetiştirme toplam puanları üzerinde demokratik ve koruyucu tutum alt boyutlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre “H₈: Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuklarının bakım durumu değışkeni ile çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı derecede bir farklılık vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Alanyazın değerdendirildiğinde bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen literatürün olduğu görölmektedir. Mızrakçı (1994) tarafından yapılan araştırmada annenin çocuğunun bakım yükünü başkasıyla paylaştığı zaman otoriter tutum sergileme eğilimlerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almamış annelerin çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görölmektedir. Tüm sosyo-demografik değışkenlere göre demokratik ve koruyucu tutum puanları çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerde daha yüksek olurken, otoriter ve aşırı hoşgörölü tutum puanlarının ise çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Genç annelerin daha ileri yaşılarıdaki annelere göre, bir çocuk sahibi annelerin birden fazla çocuk sahibi annelere göre, küçük çocuk sahibi annelerin büyük çocuk sahibi annelere göre, kız çocuk sahibi annelerin erkek çocuk sahibi annelere göre,

şimdiki çocuğu üçüncü ve daha sonraki çocuğu olan annelerin şimdiki çocuğu bir veya ikinci çocuğu olan annelere göre, çocuğuna kendisi bakım veren annelerin çocuğuna bakımda destek alan annelere göre çocuk yetiştirme tutumlarının anlamlı seviyede farklılaştığı görölmektedir.

Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin demokratik ve koruyucu tutum puanlarını benimsemeleri, alanyazın tarafından desteklenen bir durumdur. Nitekim çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında en istendik tutum, demokratik tutumdur. Bu kapsamda bu araştırma, istendik ve beklendik sonuçları göstermektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında anneler için şu önerilerde bulunulabilir:

- Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan anneler ile çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan anneler arasında, çocuk yetiştirme tutumu bakımından çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim alan annelerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görölmektedir. Bu kapsamda her iki gruptaki annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının uygun seviyede gerçekleştirilmesi için, çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelere de, lisans seviyesinde olmasa bile çocuk yetiştirme tutumlarını olumlu yönde etkileyecek eğitimler verilebilir.
- Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim almayan annelerin çocuk yetiştirme tutumları konusunda farkındalık oluşturulması ve içinde bulunulan zamanın gerekliliklerine uygun çocuk yetiştirme yöntemlerinin benimsenmesi için annelere sosyal ve psikolojik destek sağlanabilir.
- Çocuk yetiştirme konusunda eğitim programlarının hazırlanarak bu programların her anne için kolaylıkla ulaşılabilir olması sağlanabilir.
- Ailenin çocuk sahibi olmaya karar vermeden önce annenin kendisini yetersiz hissettiği yönlerin araştırılarak bu yönlerin belirlenmesi sağlanarak, etkili aile planlaması hizmetleri sunulması ve annenin kendisini çocuk yetiştirme için hazır hissettiği dönemde anne olması sağlanabilir.
- Annelerin bilgi kaynağı olarak çocuk gelişimi alanında uzmanlaşmış meslek elemanlarından danışmanlık almalarına yönelik teşviklerde bulunularak, danışmanlık hizmetleri etkin hale getirilebilir.

- Çocuklarına bakım hizmetini kendileri veren annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının pozitif yönde arttığı dikkate alındığında, annelerin çocuklarına bakım hizmeti verme konusunda anneyle birlikte çözüm yolları araştırılabilir, anneler çocuğuyla geçirdiği zamanın süresinden çok kalitesinin önemli olduğu yönünde bilgilendirilebilir, çocuklarıyla birlikte eğlenceli etkinliklerin planlanmasında destek verilebilir.
- Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim sahibi olmayan annelerin daha olumlu çocuk yetiştirme yaklaşımları benimsemeleri için odak grup çalışmaları, sorun çözme, yaşam becerilerinin artırılması için psikoeğitim programları belirlenerek bu alanda grup çalışmalarının yapılması sağlanabilir.

Tüm bu bilgiler ışığında araştırmacılar için ise şu önerilerde bulunulabilir:

- Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim sahibi olmayan annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının olumlu yönde artırılması için deneysel araştırmalar yapılabilir.
- Çocuk gelişimi alanında lisans seviyesinde eğitim sahibi olmayan annelerin çocuk yetiştirme tutumlarıyla ilişkilendirilebilecek karakter güçleri, problem çözme yetileri, duygu düzenleme gibi farklı değişkenlerin analiz edildiği araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akar-Gençer, A. & Yüksel, N. (2016). Sağlık personelinin hastanede görev yapan çocuk gelişimcilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 2530-2537.
- Akgöz Aktaş, G. & Ebeoğlu Duman, M. (2021). Genişletilmiş Anne Bekçiliği Kavramsal Modelinin Anneye Özgü Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 4 (8), 217-237.
- Aktaş Özkafacı, A. (2012). Annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 449765)
- Aktürk, F. M. (2015). Çocukları okul öncesi eğitime devam eden (5 yaş grubu) ebeveynlerin ana-baba tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 393125)
- Alabay, E. (2017). Okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin ebeveynlik tutumlarının incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 156-174. doi:10.24130/eccd-jecs.196720171234
- Altındağ Kumaş, Ö. & Sümer, H. M. (2019). Özel Gereksinimli Küçük Çocuğu Olan Annelerin Öz Yetkinlikleri, Yılmazlık Düzeyleri ve Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27 (1), 163-173.
- Arendell, T. (2000). Conceiving and investigating motherhood: The decade's scholarship. *Journal of Marriage and the Family*, 62(4), 1192–1207
- Atabey, D. (2017). Anasınıfına devam eden çocukların annelerinin anne tutumlarının incelenmesi (Çorum ili örneği). *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 145-167. doi:10.17218/hititsosbil.296516
- Aydoğdu, F. ve Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 569-585. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi/issue/28762/307860>
- Ayyıldız, T. (2005). Zonguldak il merkezinde 0-6 yaş çocuğu olan annelerin çocuk yetiştirme tutumları (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 194299)

- Ballenski, C. B. & Cook, A. S. (1982). Mothers' perceptions of their competence in managing selected parenting tasks. *Family Relations*, 31(4), 489-494.
- Barker-Dunbar, S. & Roberts, E. (2006). An exploration of mothers' perceptions regarding mothering occupations and experiences. *Occupational Therapy in Health Care*, 20(2), 51-73.
- Batmaz, H. (2020). Tek çocuğa sahip akademisyen annelerin tek çocuk sahibi olmaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 91384)
- Baumrind, D. (1967). Child Care Practices Antecedent Three Patterns of Preschool Behavior. *Genetic Psychology Monographs*, 75(1), 43-88.
- Bilgin, M., İnanç, B.Y. ve Atıcı, M.K., (2007). *Gelişim Psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.s.12-60.
- Bozkurt, A. (2019). Annelik deneyimleri üzerine nitel bir araştırma (Tez Numarası: 580257). [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Burç, P. E. (2015). Popüler kültür ve annelik: Anneliğin farklı görünüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, 1-15.
- Canatan, K., Konbak, E., Aslan, T., Özdemir, M. & Yılmaz, Ö. M. (2020). Geleneksel ve modern ailelerde çocuk yetiştirme tutumları. *Çekmece İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16), 151-165.
- Cho, G. Y., Eo, Y. S. ve Ahn, M. S. (2010). Children's behavior problems, child-rearing stress and rejective parenting attitude in preschool children's mothers. *Child Health Nursing Research*, 16(2), 136-143. doi:10.4094/jkachn.2010.16.2.136
- Chess, S., & Thomas, A. (1986). *Temperament in clinical practice*. New York: Guilford.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd ed.). CA: Sage Publications.

- Çelebi-Öncü ve Ünlüer. (2012). Parent s' attitude towards their children before and after parental education. *Procedia-Social and Behavioral Scienses* 46, 5933-5936.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting Style as Context: An Integrative Model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Darvill, R., Skirton, H., Midwife, Q. & Farrand, P. (2010). Psychological factors that impact on women's experiences of first-time motherhood: a qualitative study of the transition. *Midwifery*
- Dekovic, M. ve Gerris, J. R. M. (1992). Parental reasoning complexity, social class, and child rearing behaviors. *Journal of Marriage and the Family*, 54(3), 675-685.
- Dudu-Karaman, E. & Doğan, N. (2018). Annelik rolü üzerine: kadının “annelik” kimliği üzerinden tahakküm altına alınması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2)
- Ehlers-Flint, M. L. (2002). Parenting perceptions and social supports of mothers with cognitive disabilities. *Sexuality and Disability*, 20(1), 29–51.
- Eldeniz Çetin M., Sönmez M. (2019). Çoklu Yetersizliğe Sahip Çocuğu Olan Annelerin Yaşadığı Güçlüklerin Belirlenmesi. *İOO*. 2019; 17(3)
- Ersoy, Ö. A. , Kurtulmuş, Z. & Tekin, N. Ç. (2014). Aile Çocuk Eğitim Programının Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına ve Ev Ortamını Düzenlenmelerine Etkisinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (3), 1077-1090.
- Engin, N. & Kuzlu-Ayyıldız, T. (2021). Anne-bebek bağlanmasının annelik algısı ve bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(3), 583-596. doi:10.46237/amusbfd.947004
- Ex, C. T. G. M. & Janssens, J. M. A. M. (2000). Young females' images of motherhood. *sex roles*. 43, 865–890.
- Gezer-Tuğrul, Y. (2019). Toplumsal cinsiyet bağlamında kadınların annelik deneyimleri üzerine bir saha çalışması. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (3), 71-90.

- Gürsoy F., Aydoğdu F., Aysu B. ve Aral N. (2020). Bebeklerin sağlığı ve gelişimi ile ilgili geleneksel uygulamalar. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 11(Ek), 183-193. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumus/issue/59344/837136>
- Hall, G. Stanley (1893). The contents of children's minds on entering school. New York and Chicago, E. L., Kellogg & co.
- Harris, J. R. (2014). The nurture assumption: Why children turn out the way they do. Simon and Schuster.
- Huang, K., Caughy, M. O., Genevro, J. L. & Miller, T. L. (2005). Maternal knowledge of child development and quality of parenting among White, African-American and Hispanic mothers. Applied Developmental Psychology, 26(2), 149-170.
- Johnson, M. H. (2014). Developmental cognitive neuroscience: An introduction. John Wiley & Sons.
- Karabulut Demir, E. ve Şendil G. (2008). Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ). Türk Psikoloji Yazıları, 11(21), 15-25. Erişim adresi: <https://antalya.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120080000m000153.pdf>
- Kayfitz, A. D., Gragg, M. N. & Orr, R. R. (2010). Positive experiences of mothers and fathers of children with autism. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 23(4), 337–343.
- Kılınç, F. E. (2011). Anne eğitim programı ile anne çocuk etkileşim programının 24-36 aylık çocukların bilişsel becerilerine ve annelerin çocuk yetiştirme davranışlarına etkisinin incelenmesi (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 308814)
- Kılınç, F. E. ve Aral, N. (2016). Çocuk yetiştirme tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(1), 199-222. doi.org/10.11616/basbed.vi.455800
- Kıvanç, R. (2020). 24-36 aylık çocuğu olan annelerin özyeterlik algıları ve çocuk yetiştirme tutumları ile çocuğun motor gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez Numarası: 625442). lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Kocakaplan Açıkyer, G. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının akademik becerileri ile anne-baba çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 576265)
- Kurt, Ş. H. & Aslan, D. (2020). Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin öz-yeterlik, psikolojik sağlamlık ve ebeveyn tutumlarının incelenmesi. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 211-240.
- Kuzlu Ayyıldız, T., Ocakcı, A. ve Ayoğlu, F. N. (2006). Zonguldak il merkezinde 0-6 yaş çocuğu olan annelerin çocuk yetiştirme tutumları. *Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Dergisi*, 2(1), 34-45. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/58795/>
- Lin, C. C. & Fu, V. R. (1990). A comparison of child-rearing practices among Chinese, immigrant Chinese and Caucasian-American parents. *Child Development*, 61(2), 429-433.
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the Context of the Family: Parent-Child Interaction. *Handbook of Child Psychology: Socialization, Personality, and Social Development* (Vol. 4, pp. 1-101). Wiley.
- Matthey, S. (2011). Assessing the experiences of motherhood: the being a mother scale (BaM-13). *Journal of Affective Disorders*, 128(1-2), 142-152.
- Mauser, d. L. (1974). in *The History of Childhood*, Souvenir Press. McNally, S., Eisenberg, N. ve Harris, J. D. (1991). Consistency and change in maternal child-rearing practices and values: A longitudinal study. *Child Development*, 62, 190-191. doi:10.1111/j.1467-8624.1991.tb01524.x
- Mızrakçı, Ş. (1994). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına etki eden faktörler: demografik özellikleri, kendi yetiştiriliş tarzları, çocuk gelişimine ilişkin bilgi düzeyleri ve çocuğun mizacına ilişkin algıları (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 27084)
- Mirabella, A. (2014). Percepiton of mothering, early intervention, and family-centered care. [Master of Science, Ithaca College].
- Nabavian, M., Cheraghif, F., Shamsaei, F., Tapak, L. & Tamadoni, A. (2021). A qualitative study exploring the experiences of mothers caring for their children

- with thalassemia in Iran. *Ethiop J Health Sci.*, 31(6), 1287.
<http://dx.doi.org/10.4314/ejhs.v31i6.25>
- Ngum Chi Watts, M. C., Liamputtong, P. ve Mcmichael, C. (2015). Early motherhood: a qualitative study exploring the experiences of African Australian teenage mothers in greater Melbourne, Australia. *BMC Public Health*, 15(873), 1-11.
doi:10.1186/s12889-015-2215-2
- Nystul, M. S. (2010). The effects of systematic training for effective parenting on parental attitudes. *The Journal of Psychology*, 112(1), 63-66.
- Öğretir, A. D. & Demiriz, S. (2009). The Effects Of The Mother Home-Visit Education Program On Mothers' Attitudes And Empathy Levels. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)* , 42 (1) , 421-434
- Özberk, H., Çiçek, Ö., Ayar, D. & Okumuş, H. (2021). Difficulties for mothers: home care of babies born preterm. *Bezmialem Science*, 9(4), 498-502.
<https://doi.org/10.14235/bas.galenos.2021.4177>
- Özbesler, C. (2008). Farklı gelişimsel özellikleri olan çocuğa sahip annelerin sorunları. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 8(1-2), 25-36.
- Özdamar, K. (2004). Paket programlar ile istatistiksel veri analizi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özdemir, G. (2019). Annelerin 3-6 yaş çocuklarına sağladıkları ev ortamının uyarıcılığı ile ebeveyn öz yeterlik düzeyi arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 557365)
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T ve Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589.
- Özkubat, S. ve Elibol, F. (2018). Ebeveyn öz yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. H. Bağcı, F. Yardımcıoğlu, F. Beşel ve M. F. Pekşen (Ed.), 4. Uluslararası Politik, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Kongresi (s. 212-220) içinde. Sakarya: PESA Yayınları.

- Özyürek, A. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk yetiştirme tutumlarına ilişkin görüşleri. *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 9-18. Erişim adresi: <http://ijeces.hku.edu.tr/tr/download/article-file/366576>
- Özyürek, A. , Yavuz, N. F. , Begde, Z. , Gürleyik, S. , Karadayı, N. , Akça, F. & Atalay, D. (2016). ÇOCUKTAN ÇOCUĞA DIŞ SAĞLIĞI EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ . *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* , 5 (3) , 46-59.
- Öztürk-Ertem, İ. (2017). Uluslararası çocuk gelişimi izleme rehberi: bireyselleştirilmiş müdahalelerin sağlanması. *Early Childhood Matters*, 2017.
- Paris, R. ve Helson, R. (2002). Early mothering experience and personality change. *Journal of Family Psychology*, 16(2), 172-185. doi:10.1037/0893-3200.16.2.172
- Polat, E. M. (2019). Annelerin çocuklarının tuvalet eğitime yönelik bilgi, tutum ve davranışlarının incelenmesi (Tez Numarası: 609591). [Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Prikhidko, A., & Swank, J. M. (2018). Emotion regulation for counselors. *Journal of Counseling & Development*, 96(2), 206–212.
- Rao, N., McHale, J. P. & Pearson, E. (2003). Links between socialization goals and child-rearing practices in Chinese and Indian mothers. *Infant and Child Development*, 12, 475-492.
- Reisz, S. & Jacobvitz, D. (2015). Birth and Motherhood: childbirth experiences and mothers' perceptions of themselves and their babies. *Infant Mental Health Journal*, 36(2), 167-178
- Roberts, L. W., & Strayer, J. (1987). Parents' Responses to the Challenging Behaviors of Their Young Children. *Journal of Clinical Child Psychology*, 16(1), 87-94.
- Rutter, M. (2011). *Developmental psychopathology: From infancy to adulthood*. John Wiley & Sons.
- Rzechowska, E. & Dacka, M. (2016). Experiencing and the realization of motherhood by teenage mothers. *Health Psychology Report*, 4(1), 24-40.

- Safe, A., Joosten, A. ve Molineux, M. (2012). The experiences of mothers of children with autism: Managing multiple roles. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 37(4), 294-302. doi:10.3109/13668250.2012.736614
- Sarıtaş, S. ve Bozkurt, A. (2020). Annelik deneyimleri üzerine nitel bir araştırma. *International Journal of Humanities and Research*, 4(4), 40-47. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/articlefile/1137635>
- Şanlı, D. (2007). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 195500)
- Şanlı, D. & Öztürk, C. (2012). Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31-48
- Şentürk, S. (2007). 5-6 yaş çocukların çalışan ve çalışmayan annelerinin çocuk yetiştirme tutumları ile bu çocukların sosyal-duygusal uyum düzeylerinin karşılaştırılması (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 221522)
- Shonkoff, J. P., & Garner, A. S. (2012). The Lifelong Effects of Early Childhood Adversity and Toxic Stress. *Pediatrics*, 129(1), e232-e246.
- Siegler, R. S. (2018). *Cognitive development: Theories, stages, and processes*. Routledge.
- Smetana, J. G., & Daddis, C. (2002). Domain-Specific Antecedents of Parental Psychological Control and Monitoring: The Role of Parenting Beliefs and Practices. *Child Development*, 73(2), 563-580.
- Smith, L. B. (2017). *Developmental psychology: A cultural approach*. Routledge.
- Stevens, J. H. (1984). Child development knowledge and parenting skills. *Family Relations*, 33, 237-244.
- Sullivan, J. A., Zvara, B. J., Keim, S. A., Andridge, R. & Anderson, S. E. (2021). Knowledge of infant development and parent well-being: cross-sectional

analysis of toddlers. Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics, 42(6), 442-449.

Tercan, H. & Yıldız Bıçakçı, M. (2017). Sağlık Bilimlerinde Transdisipliner Yaklaşım İçerisinde Çocuk Gelişimcinin Rolü. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal , II. Ulusal Sağlık Bilimleri Kongre Kitabı , 157-168.

Tezel Şahin, F. ve Özyürek, A. (2008). 5-6 yaş çocuğu olan ailelerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(3), 395-414. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26111/275098>

Tezel Şahin, Y. D. D. F. & Özbey, B. U. S. (2007). Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksinim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir? . Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 12(12).

Thompson, R. A. (2016). Socialization of emotion and emotion regulation in the family. In Handbook of emotion regulation (pp. 335-348). Guilford Press.

Tortumluoğlu, G. (1999). Annelerin aile kavramını algılaması ve bunun çocuk yetiştirme tutumuna etkisi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 91384)

Toy, A. B. & Kesici, İ. (2020). Özel gereksinimli çocuğu olan annelerin eğitim ihtiyaçları. Journal of Advanced Education Studies, 2(1), 61-93.

Tönbül, Ö. (2019). Aile eğitimi programının annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 2(1), 46-72. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/751147>

Tudge, J. M., Hogan, D. M., Snezhkova, I. A. ve Kulakova, N. N. (2000). Parent's child-rearing values and beliefs in the United States and Russia: The impact of culture and social class. Infant and Child Development, 9(2), 105-121. doi:10.1002/1522-7219(200006)9:2<105::AID-ICD222>3.0.CO;2-Y

Tuğrul, Y. G. (2019). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadınların Annelik Deneyimleri Üzerine Bir Saha Çalışması. Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi, (3), 71-90

- Tuncer, N. & Avcı, N. (2018). Yetiştirme Yurdundan Anneliğe Giden Yolculuk; Koruma Altında Büyüyen Kadınların Annelik Deneyimlerinin İncelenmesi Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6 (15), 1060-1087.
- Uğur, S. B. (2018). Geçmişten günümüze şekillenen çocukluk algısı ve çocuk yetiştirme pratikleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(45), 227-247.
- UNICEF. (2009). Child Protection Strategy. Erişim: https://www.unicef.org/protection/Child_Protection_Strategy_Web.pdf
- Uygun, N. ve Kozikoğlu, İ. (2020). Çocukları okul öncesi kurumlarına devam eden ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1495-1507. doi:10.33206/mjss.639099
- Yağar, F. & Dökme, S. (2018). Niteliksel araştırmaların planlanması: araştırma soruları, örneklem seçimi, geçerlik ve güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yazar, F. B. (2021). Özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin yaşadığı zorluklar hakkındaki görüşleri. *Pearson Journal of Social Sciences*, 6(11), 107-122.
- Yıldız-Bıçakçı, M. (2016). Aile görüşmeleri. G. Baran (Ed.), *Aile yaşam dinamiği* (s. 301-326) içinde. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Yurtsever-Kılıçgün, M. ve Kılıçkaya, A. (2016). Geleneksel Annelik Ölçeği'nin psikometrik özellikleri: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 28672881. doi:10.15869/itobiad.258548
- Watson, J. B. (1930). *Behaviorism* (Revised Edition). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Watts, T. W. (2018). Replicability as a cornerstone of psychological science. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne*, 59(3), 262-270.
- Woodward, A. L. (2017). Infants' developing understanding of the physical world. *Current Directions in Psychological Science*, 26(6), 531-537.

EKLER

EK- A: Etik Kurul Onay Formu

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

Toplantı No	Toplantı Tarihi	Toplantı Saati	Toplantı Yeri
2022 – 16	04.11.2022	14.00	Online

KARAR NO: 2022-16-48: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Tezli Yüksek Lisans Programı 211489015 numaralı öğrencisi Vesile Nazlı TOPÇAK' ın "Çocuk Gelişimci Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi" konulu çalışması hakkında yapacağı anket sorularının, etik kurallara uygun olup olmadığını tespit etmek üzere, İGÜ Etik Kurulumuzun 23.09.2022 tarih ve 2022-15 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarının raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR

BİRİM Etik Kurul Başkanlığı 04.11.2022 TARİH 2022 – 16 ETİK KURUL TOPLANTI TUTANAĞI KARAR ÖRNEĞİ

Cihangir Mah. Şehit Jandarma Komando Er Hakan Öner Sokak No:1 34310 Avcılar / İSTANBUL
Tel: (+90212) 422 70 00 Faks: (+90212) 422 74 01
www.gelisim.edu.tr [https://\(birim\).gelisim.edu.tr](https://(birim).gelisim.edu.tr) [\(birim\)@gelisim.edu.tr](mailto:(birim)@gelisim.edu.tr)

KYS.YD.004 / 4.08.2022 / 0 / 4.08.2022

1/1

Çocuk Gelişimci Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi

* Zorunlu soruyu belirtir

1. "Bu çalışmada, çocuk gelişimci annelerin çocuk yetiştirme tutumları incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda; bu araştırmanın, çocuk gelişimi (ve eğitimi) lisans mezunu annelerin diğer meslek çalışanlarına göre çocuk yetiştirme şekillerini incelemek, annelerin yaşları ve çocuk sayıları ile çocukların yaşları ve cinsiyetlerinin annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek amacıyla yapılması planlanmaktadır." Amacı ve içeriği belirtilen bu araştırma ile ilgili bilgiler tarafıma aktarıldı. Bu bilgilerden sonra araştırmaya katılımcı olarak davet edildim. Bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğim takdirde gerek araştırma yürütülürken gerekse yayımlandığında kimliğimin gizli tutulacağı konusunda güvence aldım. Bana ait verilerin kullanımına izin veriyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin dikkatle korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi. Araştırmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden çekilebilirim. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana herhangi bir ödeme yapılamayacaktır. Araştırma ile ilgili bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu çalışmaya hiçbir baskı altında kalmadan kendi bireysel onayım ile katılıyorum. Bu formun bir kopyasını ekran görüntüsü olarak alabilirim.

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

☐ Onaylıyorum

2. Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olanı seçiniz. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Çocuk Gelişimi (ve eğitimi) lisans mezunuyum.
- ☐ Diğer

3. Meslekte kaç yıldır görev yapıyorsunuz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Hiç mesleki deneyimim olmadı
- ☐ 1 - 5 sene arası
- ☐ 5 seneden fazla

4. Yaşınız hangi aralıkta yer almaktadır? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 20-30
- ☐ 31-40
- ☐ 41 üstü

5. Kaç çocuğunuz bulunmaktadır? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3 ve üzeri

6. 2-3 yaş aralığında olan çocuğunuz aşağıdaki gruplardan hangisine dahildir? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 24-30 ay
- ☐ 31- 36 ay

7. 2- 3 yaş aralığında olan çocuğunuzun cinsiyeti nedir? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kız
☐ Erkek

8. 2-3 yaş aralığında olan çocuğunuz, sizin kaçınıcı çocuğunuz? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ İlk çocuğum
☐ 2. çocuğum
☐ 3 veya daha fazla

9. 2-3 yaş aralığında olan çocuğunuzun bakımı için destek aldığınız birileri var mı? *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Kendim bakıyorum.
☐ Yalnızca gündüzleri destek alıyorum.
☐ Gece- gündüz yardımcı olacak birisi var.

ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili Anne, aşağıda, annelerin çocuklarını nasıl yetiştirdikleri hakkında ifadeler bulunmaktadır. Her bir ifade için size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Örneğin; Çocuğuma yatmadan önce masal anlatırım- ifadesinde; eğer çocuğunuza yatmadan önce her gece masal anlatıyorsanız "HER ZAMAN" seçeneğini, her gece değil ancak, sık sık masal anlatıyorsanız "SIK SIK" seçeneğini, ara sıra masal anlatıyorsanız "BAZEN" seçeneğini, çocuğunuza yatmadan önce hiç masal anlatmıyorsanız "HİÇBİR ZAMAN" seçeneğini işaretleyiniz. Araştırma için bütün ifadelerin okunarak cevaplandırılması çok önemlidir. Bazı ifadeler birbirine benzer olsa bile bütün maddelere cevap veriniz. Göstermiş olduğunuz ilgiden ve çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

10. Çocuğumu hasta olmaması için çok kalın giydiririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

11. Çocuğumu ceza olarak yatağa gönderirim. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

12. Çocuğumun yemek yemesi için her türlü yolu denerim. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

13. Çocuğumun yemek yememesi beni sinirlendirir. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

14. Çocuğumun isteklerini ben yapmam ancak babası/annesi yapar. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

15. Çocuğum, söylediklerimi anında yerine getirmelidir. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

16. Çocuğumun istediği kadar televizyon seyretmesi için izin veririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

17. Çocuğumu çok yemesi için zorlarım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

18. Çocuğum ağladığı zaman istediğini yaparım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

19. Çocuğumun oyuncaklarını ben toplarım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

20. Çocuğuma anne/babasının kızmaması için uslu olmasını söylerim. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

21. Çocuğumla, oyun oynamak için günde en az bir saat zaman ayırırım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

22. Çocuğuma katı yiyecekleri püre haline getirerek yediririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

23. Çocuğumun her istediğini yaparım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

24. Çocuğum kızdığında beni kızgınlıkla iterse, ben de onu iterim. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

25. Çocuğumu oyuncaklarını toplaması için desteklerim. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

26. Çocuğuma yemeğini ben yediririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

27. Çocuğumun uygun olmayan isteklerini yerine getiririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

28. Çocuğuma yaşına uygun sorumluluklar veririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

29. Çocuğumu, başladığı bir işi bitirmesi için desteklerim. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

30. Çocuğumla birlikte yatarım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

31. Çocuğum çok hareketli olduğunda, onu sakin etkinliklere yönlendiririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

32. Yemeği döktüğü için çocuğuma çok kızarım. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

33. Çocuğumun istediği her şeyi (kola, cisp vb.) yemesine izin veririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
☐ Sık sık
☐ Bazen
☐ Hiçbir zaman

34. Çocuğumun yaşadığı duyguları (sevinç, öfke, vb.) ifade etmesine fırsat veririm. *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Her zaman
- ☐ Sık sık
- ☐ Bazen
- ☐ Hiçbir zaman

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

EK C: Ölçek İzni

Vesile Nazlı TOPÇAK

ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUM ÖLÇEĞİ HAKKINDA

Fatma Elif KILINÇ
Alıcı: Vesile Nazlı TOPÇAK
Cc: Neriman Aral

26 Ağustos 2022 09:11

Nazlı merhabalar,
Ölçeği tez çalışmada kullanabilirsin. Ölçeğe ilişkin tüm detaylar makalede (<https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/cocuk-yetistirme-tutum-olcegi-toad.pdf>) yer almakta.
Maddelerin alt boyutlarına ilişkin bilgiler ise aşağıdadır.
İyi çalışmalar...

*Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Çocuk Gelişimi Bölüm Başkanı
Etlik Milli İrade Yerleşkesi B Blok #505*

0 312 906 1900

Alt Boyutlar:

Demokratik

12. Çocuğumla, oyun oynamak için günde en az bir saat zaman ayırıyorum.
16. Çocuğumu oyuncaklarını toplaması için desteklerim.
19. Çocuğuma yaşına uygun sorumluluklar veririm.
20. Çocuğumu, başladığı bir işi bitirmesi için desteklerim.
22. Çocuğum çok hareketli olduğunda, onu sakin etkinliklere yönlendiririm.
25. Çocuğumun yaşadığı duyguları (sevinç, öfke, vb.) ifade etmesine fırsat veririm.

Koruyucu

1. Çocuğumu hasta olmaması için çok kalın giydiririm.
3. Çocuğumun yemek yemesi için her türlü yolu denerim.
8. Çocuğumu çok yemesi için zorlarım.
10. Çocuğumun oyuncaklarını ben toplarım.
13. Çocuğuma katı yiyecekleri püre haline getirerek yediririm.
17. Çocuğuma yemeğini ben yediririm.
21. Çocuğumla birlikte yatarım.

Otoriter

2. Çocuğumu ceza olarak yatağa gönderirim.
4. Çocuğumun yemek yememesi beni sinirlendirir.
6. Çocuğum, söylediklerimi anında yerine getirmelidir.
11. Çocuğuma anne/babasının kızmaması için uslu olmasını söylerim.
15. Çocuğum kızdığında beni kızgınlıkla iterse, ben de onu iterim.
23. Yemeği döktüğü için çocuğuma çok kızarım.

Aşırı Hoşgörülü

5. Çocuğumun isteklerini ben yapmam ancak babası/annesi yapar.
7. Çocuğumun istediği kadar televizyon seyretmesi için izin veririm.
9. Çocuğum ağladığı zaman istediğini yaparım.
14. Çocuğumun her istediğini yaparım.
18. Çocuğumun uygun olmayan isteklerini yerine getiririm.
24. Çocuğumun istediği her şeyi (kola, cisp vb.) yemesine izin veririm.

On Thu, Aug 25, 2022 at 4:59 PM Vesile Nazlı TOPÇAK <[redacted]> wrote:

Merhaba değerli hocalarım,
Ben Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans mezunu ve Gelişim Üniversitesi Çocuk Gelişimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim. Tez aşamasında olduğum eğitimimde danışmanım Prof. Dr. Makbule Meziyet ARI ile **Çocuk Gelişimci Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi** konulu tez çalışmasını yürütmeyi planlamaktayız. Bu bağlamda oluşturulacak bir demografik bilgi formu ile geliştirmiş olduğunuz ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUM ÖLÇEĞİ'ni kullanmak için izin talep etmekteyim. Çalışmamın sonucunda sizinle yeniden iletişime geçeceğimi ve araştırma sonucu hakkında sizi bilgilendireceğimi taahhüt eder, onayınızı beklerim.

Saygılarımla

Çocuk Gelişimci
Vesile Nazlı TOPÇAK

